

Vlaams
Parlement

vergadering **C224**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 17 juni 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de nieuwe investeringspremie voor zonnepanelen – 2525 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de invoering van een steunregeling voor middelgrote PV-installaties, en voor kleine en middelgrote windturbines – 2502 (2019-2020)	7
VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de gevolgen van watertekorten op 'watergevoelige' bedrijven – 2453 (2019-2020)	13
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de rationalisering van het beheer van het oppervlaktewater – 2413 (2019-2020)	18
VRAAG OM UITLEG van Piet De Bruyn aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de toepassing van het Bermbesluit – 2462 (2019-2020)	21
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vergunningsaanvraag voor een asbeststortplaats in Balegem-Oosterzele – 2463 (2019-2020)	25
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over natuurgebieden als bondgenoot in het klimaatbeleid – 2519 (2019-2020)	30
VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over bosuitbreiding in de Vlaamse Rand – 2558 (2019-2020)	32
VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het sluikestorten van asbest – 2574 (2019-2020)	34

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de nieuwe investeringspremie voor zonnepanelen – 2525 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Voorzitter, de Vlaamse Regering heeft aangekondigd vanaf januari 2021 weer subsidies te zullen geven aan gezinnen die zonnepanelen installeren. De subsidie neemt de vorm aan van een investeringspremie die kan oplopen tot 1500 euro per gezin. Hiervoor wordt 32 miljoen euro per jaar uitgetrokken. Die premie mag dan wel eenmalig zijn, maar ze brengt toch herinneringen naar voren aan de jarenlange oversubsidiëring van zonnepanelen door middel van de groenestroomcertificaten. Zoals we allemaal weten, heeft deze subsidiëring uiteindelijk tot een forse verhoging van de elektriciteitsfactuur geleid. De steun door middel van groenestroomcertificaten voor kleine zonnepaneelinstallaties is dan ook terecht stelselmatig afgebouwd.

Er is momenteel geen steunmechanisme voor nieuwe kleine zonnepaneelinstallaties. Desondanks lag de verkoop van zonnepanelen in 2019 opnieuw op het hoogste niveau in zeven jaar tijd. Wat de verkoop betreft, is daarmee het niveau van de subsidiejaren eigenlijk weer benaderd.

In het Vlaams regeerakkoord lezen we dat elke vorm van oversubsidiëring moet worden vermeden. In de beleidsnota Energie wordt hier ook expliciet naar verwezen. We vinden het dan ook verrassend dat de Vlaamse Regering een markt die nota bene heeft aangetoond zonder subsidies te kunnen werken opnieuw met 32 miljoen euro per jaar wil subsidiëren.

Minister, om welke concrete reden hebt u beslist die installatiepremie in te voeren? Hoe past u dit in het Vlaams regeerakkoord en de beleidsnota Energie 2019-2024? Wat zal de impact van die nieuwe premie op de elektriciteitsfactuur zijn? Is in dat verband een impactanalyse gemaakt? Plant u nog andere vormen van ondersteuning van de opwekking van hernieuwbare energie? Zo ja, welke concrete steunmaatregelen hebt u dan nog in gedachten?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Voorzitter, de concrete reden is heel simpel. Het systeem van de terugdraaiende teller stopt tegen het einde van dit jaar. Voor installaties die vanaf 2021 in dienst worden genomen, vervalt het recht op een terugdraaiende teller. Daardoor zou de terugverdientijd voor zonnepanelen van 8 jaar tot 13 jaar stijgen. We blijven inzetten op hernieuwbare energie, met een jaarlijkse subdoelstelling van 300 megawattuur en 6,7 gigawatt aan zonnepanelen tegen 2030, zoals ook in het Vlaams Energie- en Klimaatplan is overeengekomen. Met deze gegevens zou die doelstelling in het gedrang komen. Om die reden hebben we nagedacht over de vraag hoe we gezinnen kunnen blijven motiveren en aansporen om voor hernieuwbare energie te kiezen.

We hebben niet gekozen voor een systeem van groenestroomcertificaten die in de elektriciteitsfactuur terechtkomen. Ik ben ook tegen dat systeem. Het is een systeem waarmee we de gezinnen blijven ondersteunen. Het gaat om een nieuwe investeringspremie die tot maximaal 1500 euro per jaar kan oplopen.

De nieuwe premie wordt gefinancierd uit het Energiefonds, en dus niet zoals in het verleden via de groenestroomcertificaten, en ook niet via de elektriciteitsfactuur.

Andere volledig nieuwe financiële steunmaatregelen bij gezinnen zijn niet direct gepland, maar er zijn wel de bestaande steunmaatregelen die doorlopen, zoals de premies die worden toegekend voor zonneboilers, warmtepompen en warmtepompboilers. Dat blijft bestaan. Het installeren van zulke systemen vraagt van de gezinnen een grote investering. Wanneer de overheid flankerend kan ondersteunen zonder dat dat via een onrechtvaardig systeem gaat, moet zij dat zeker doen. Daarom heb ik deze beslissing genomen. Heel wat gezinnen zijn daar blij mee want het oude systeem wordt eind dit jaar stopgezet.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U maakt misschien een aantal gezinnen blij met een premie voor zonnepanelen maar politiek is natuurlijk kiezen. En als u 32 miljoen euro vrijmaakt, al dan niet via groenestroomcertificaten – dat belastinggeld komt uiteindelijk altijd van de burger, nietwaar – dan moet u kiezen wat u daarmee doet. En ik vind het dan ongelooflijk dat u nogmaals investeert in een markt die aantoonde dat gezinnen zelf kiezen voor zonnepanelen en dat blijkbaar rendabel genoeg vinden terwijl u en het grootste deel van deze commissie er altijd op hameren hoezeer de prijzen van de zonnepanelen wel aan het dalen zijn.

In het licht daarvan begrijp ik absoluut niet dat u dan kiest om 32 miljoen euro vrij te maken voor gezinnen die, laat ons eerlijk zijn, de centen hebben. Want zonnepanelen kosten geld en een premie van 1500 euro is niet min, maar maakt die het verschil? Voor de gezinnen die daarvoor kiezen wel, maar wij zeggen luid en duidelijk dat wij niet aanvaarden dat bepaalde belastingbetalers opdraaien voor de zonnepanelen van andere Vlamingen, dat lijkt me totaal onrechtvaardig. Wie daarvoor kiest, moet die gewoon zelf betalen. U wilt dat natuurlijk stimuleren omdat u hebt getekend voor die totale groene waanzin van de Europese Unie, enzovoort. U blijft daar aan het handje lopen, dat weten wij. Maar wij vragen u waarom u die 32 miljoen euro niet kunt investeren in gezinnen die dat geld echt nodig hebben en dat echt kunnen gebruiken, die hun energiefactuur nauwelijks of niet kunnen betalen? Waarom investeert u dat geld in gezinnen die dat geld eigenlijk niet nodig hebben?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik was niet helemaal verrast toen die premie werd aangekondigd want u had al een aantal keren een tipje van de sluier opgeheld. Ik denk dat we er op die manier voor kunnen zorgen dat zonnepanelen voor privépersonen interessant blijven. Ik zie immers een heel groot verschil tussen energie-investeringen bij heel grote bedrijven die deze in drie, vier of vijf jaar willen terugverdienen en bij particulieren. Er is niet echt een gelijk speelveld maar we moeten er toch proberen voor te zorgen dat zonnepanelen voor particulieren interessant blijven. Een terugverdientijd van meer dan tien jaar is te lang, we moeten proberen die korter te houden. Ik denk dat dat met die nieuwe premie het geval zal zijn, maar het is belangrijk om dat goed te monitoren en te evalueren of die premie misschien volgend jaar of over twee jaar niet meer nodig is omdat de prijzen nog meer gedaald zullen zijn. Dat weten we nu niet en daarom moet dit goed gemonitord worden, maar ik heb begrepen dat de premie degressief is.

Twee, de mensen blijven met heel wat vragen zitten. Is het nog interessant om nu te investeren of beter volgend jaar? Wat met dit, wat met dat? Het lijkt mij aangewezen om een heel goede Q&A op te stellen. Het maakt niet uit op welke site die dan komt, maar op die manier kunnen de vragen van de burgers eenduidig worden beantwoord. Want anders zal er veel onduidelijkheid zijn en blijven en zal er veel onvrede zijn, omdat bepaalde verwachtingen niet worden ingevuld. Wat ons betreft, is die premie op dit moment een goed instrument.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik wil graag reageren op een aantal punten.

Indertijd heeft men het groenestroomcertificaat uitgevonden, dat een ondersteuning is in functie van de uitbating van de zonnepanelen. Hoe meer je produceert, hoe meer ondersteuning je krijgt. We waren er altijd koele minnaars van, zeker op het ogenblik dat die ondersteuning veel te hoog werd gewaardeerd. We hebben daar altijd tegen gevochten. De heer Tobback weet dat zeer goed: al sinds 2009 strijd ik daartegen.

Nu we zelf onze minister van Energie hebben, hebben we inderdaad de koe bij de horens gevat en hebben we daar iets aan gedaan. En dan moet je natuurlijk bekijken of je die markt compleet onderuit wilt halen of niet. Iedereen weet dat vanaf volgend jaar het concept van een terugdraaiende teller voor nieuwe installaties niet meer mag of kan, wegens het decreet dat we eind vorige legislatuur zelf hebben opgemaakt. Als je de berekeningen doet die in de energiejournalen staan – ik heb ze trouwens nog verbeterd, want er zaten rekenfouten in – kom je uit op veertien jaar. Maar als je de burger wilt motiveren om een grote stap te zetten naar eigen – en ook groene – productie, dan zul je dat niet kunnen doen met een terugverdiensijd van veertien jaar.

En dan moet je bekijken wat er wél haalbaar is. De regering heeft uiteindelijk gekozen voor een systeem waarbij je een eenmalige ondersteuning krijgt. Net zoals bij energiepremies, voor energie-efficiëntie, waar ook een eenmalige ondersteuning is. Dat is ook veel logischer. Je wordt niet ondersteund voor iets dat je twintig jaar op je dak hebt gelegd, maar je wordt eenmalig ondersteund voor het feit dat je de actie wilt ondernemen. En dan moet je bekijken wat een haalbare terugverdiensijd is. Tien jaar leek ons correct. Momenteel zit het zelfs rond de acht jaar, met de terugdraaiende teller. Maar die terugdraaiende teller verdwijnt.

Twee, vanaf het moment dat de nieuwe tariefsystemen, de flexibiliteit, de digitale meter volledig zijn uitgerold, zitten we sowieso in een andere markt. Als je dan op een bepaald ogenblik overschotten zou hebben, kun je die verkopen aan de markt. Je kunt dan ook inspelen op de flexibiliteit, waardoor je wat return kunt krijgen in euro's. Vanaf dan is ondersteuning inderdaad niet meer nodig. Ik voorspel dat dat zal zijn binnen een vijftal jaar. Daarom zullen we de eenmalige investeringsondersteuning geleidelijk aan afbouwen, vanaf nu tot binnen vijf jaar. Waarom? Omdat je dan een totaal andere marktwerking krijgt, waarbij je daarover, bij wijze van spreken, zult onderhandelen. U zult dat niet zelf doen, maar dat zal gebeuren door groepen die bijvoorbeeld 100.000 gezinnen bijeen proberen te nemen, die dan al dan niet zullen investeren en zullen traden op de markt. Je krijgt dus een totaal ander marktbeeld.

Mijnheer Danen, ik denk dat de communicatie momenteel toch wel heel duidelijk is. Op de website van Vlaanderen, onder digitale meter, wordt heel duidelijk uitgelegd wat de situatie is wanneer je een terugdraaiende teller en een consumententarief hebt, of hoe het werkt bij een bruto-afname. Ook op de website van de regulator vind je die informatie. Ik vind niet dat de minister nu ook nog een Q&A moet maken om op haar site of op www.vlaanderen.be te zetten. Op den duur komt er zodanig veel informatie op je af, vanuit verschillende kanten, dat de mensen het niet meer zullen snappen. Ik denk dat we ons moeten concentreren op de bestaande communicatie, die toch zeer duidelijk is.

Ik kom tot mijn conclusie. Mijnheer Van Rooy, ik begrijp dat u die 32 miljoen euro misschien liever op een andere manier wilt investeren. Maar zelfs daar bent u eigenlijk heel flou over wat u eigenlijk wilt doen. Want het is wel gemakkelijk om te zeggen: 'voor de allerswaksten'. Maar wat zult u dan doen, voor die allerswaksten? Hen een cheque geven? En denken dat het daarmee is opgelost? Want

daarmee los je energiearmoede niet op. Je kunt energiearmoede slechts oplossen als je effectief gaat investeren bij die mensen. Maar dat hoor ik u ook niet zeggen. Ik dank u.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u wel, voorzitter en parlementsleden die zijn tussengekomen. Dit is een keuze geweest vanuit mijn beleid om gezinnen te blijven ondersteunen als we niet willen dat dit stilvalt, want we zijn op de goede weg. We hebben een hele doelstelling te halen inzake hernieuwbare energie. Ik vind dat we daarop moeten inzetten, zonder gêne. Maar het moet budgettair haalbaar en betaalbaar zijn. De keuze die we nu hebben gemaakt bestaat erin niet te gaan voor de groenestroomcertificaten, die een grote impact hebben gehad op de elektriciteitsfactuur, waarbij er toestanden waren die niet te verantwoorden zijn. Dit is doordacht. Er is goed over nagedacht. Het gaat over een maximumbedrag van 1500 euro. Het hangt er ook van af hoeveel zonnepanelen je zet en dergelijke meer. Het is degressief, er is een afbouw na vier jaar. Ik ervaar dat heel veel gezinnen in hernieuwbare energie willen investeren. Het is niet meer dan normaal dat je vanuit de overheid daar een redelijke flankerende ondersteuning in biedt.

Wat de keuze betreft, weet ik niet wat de heer Van Rooy zou doen. Dat is zijn keuze. Maar als ik kijk naar energiearmoede, zijn daar heel wat budgetten voor, zoals sociale tarieven, bepaalde tarieven van Fluvius, er wordt gewerkt via de OCMW's, er zijn ook de Energiehuizen, allerlei energiecoaches en -scans, enzovoort. Daar moeten we aandacht aan blijven besteden. Persoonlijk denk ik dat dat een en-enverhaal is: je moet op de energiearmoede inzetten en de hernieuwbare energie blijven ondersteunen. Het ene sluit het andere niet uit. Maar nogmaals, ook als ik kijk naar andere componenten van de hernieuwbare energie, dan denk ik dat de tijd van de oversubsidiëring voorbij is en dat we op de goede weg zijn, mits redelijke steun. Ik vind dit zeer redelijk.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dat is natuurlijk zeer onredelijk. Ik vraag me af, als er nu nog altijd subsidies nodig zijn voor zonnepanelen, als die nog altijd niet kunnen zonder subsidies, na al die propaganda die al jaren bezig is en niet stopt, wanneer dan wel? Die vraag stel ik. Ik hoor hier een cijfer noemen van over vijf jaar, dat moeten we dan maar zien. Wat betekent dat, zonder subsidie kunnen?

Ik lees dat de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) zegt dat er amper een nadeel zal zijn voor de gezinnen als de terugdraaiende teller verdwijnt. Daar wordt blijkbaar geen rekening mee gehouden. Minister, er is blijkbaar vanuit de Vlaamse Regering en van u geen vertrouwen in de werking van de markt. Ik heb het daarnet al benadrukt en ik zal het blijven doen, u laat zich het liefst leiden door de groene klimaatlobby, want die applaudisseert natuurlijk wanneer u een dergelijke maatregel uitvaardigt. Als u belastinggeld gaat steken in zonnepanelen, dan staan zij op de eerste rij om te applaudiseren.

Ik ga graag de uitdaging aan. Er wordt hier gevraagd: 'Wat zou u dan doen met dat geld?' Wel, dat is natuurlijk heel eenvoudig. Ik hoor hier een minister zeggen: 'Het is een en-enverhaal en het ene sluit het andere niet uit.' Dat is natuurlijk onzin. Iedere Vlaming kan begrijpen, daar moet je geen kernfysicus voor zijn, dat als je ervoor kiest om een bedrag van 32 miljoen euro te investeren in 1500 euro per gezin voor zonnepanelen, dat 32 miljoen euro en 1500 euro per gezin is die je ergens anders niet in kunt investeren, bijvoorbeeld niet in gezinnen die helemaal niet wakker liggen van zonnepanelen, die ook totaal niet de tijd, de energie, laat staan het geld hebben om wakker te liggen van uw klimatologische propaganda en van uw groene leugens. Neen, die liggen wakker van elke maand rondkomen. Die zouden heel blij zijn, minister, als die een cheque zouden krijgen van 1500 euro,

een cheque die u nu wilt geven aan gezinnen die wel de middelen hebben om te investeren in zonnepanelen. Dat is niet onze keuze.

Wij kiezen om op te komen voor de zwakkeren in de samenleving, voor de Vlamingen die echt wakker liggen van hun energiefactuur en die geen tijd hebben om na te denken over zonnepanelen of welke vorm van groene energie dan ook. Selecteer dus die gezinnen. Er zijn maar liefst 21.000 gezinnen die je zo een cheque van 1500 euro kunt geven. Geef dat geld dus aan die gezinnen en niet aan zonnepanelen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de invoering van een steunregeling voor middelgrote PV-installaties, en voor kleine en middelgrote windturbines – 2502 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Mijn vraag gaat over de steunregeling die ingevoerd wordt voor middelgrote PV-installaties en kleine en middelgrote windturbines. Terwijl we nogal enthousiast waren over de premie voor de kleine zonnepaneel-installaties, zijn we dat iets minder voor deze steunregeling. Waarom? Omdat er voor dit soort projecten gewerkt zal worden via een call. Op die manier wil de Vlaamse Regering de doelstellingen voor hernieuwbare energieproductie invullen. Wij denken echter dat dat niet de beste manier is om dat te doen, zeker niet voor kleinere projecten.

Hoe gaat het in zijn werk? Het beschikbare budget van een call wordt verdeeld over de gerangschikte projecten, waarbij een deel wordt voorbehouden voor installaties op basis van zonne-energie op marginale gronden en drijvende installaties op basis van zonne-energie en windprojecten en een tweede deel voor de overige installaties op basis van zonne-energie. Aangezien het Vlaams regeerakkoord expliciet stelt dat “gezien de schaarse open ruimte in Vlaanderen enkel steun wordt verleend aan PV-projecten boven de 10 kW op gebouwen of marginale gronden (zoals bv. bermen) met een minimaal lokaal gebruik van 50%”, betekent dit dat projectspecifieke categorieën voor zon beperkt worden tot installaties op gebouwen of marginale gronden.

De maxima van de ondersteuning voor PV-installaties is voortaan gebaseerd op de meest recente berekening van de onrendabele top (OT) in het kader van de certificatensteunregeling. Deze steunregeling vervangt de huidige steunregeling op basis van verhandelbare groenestroomcertificaten. Daar valt wel iets voor te zeggen. PV-installaties met een AC-vermogen tussen 10 en 40 kilowatt worden niet in het steunprogramma meegenomen omdat de onrendabele top voor deze installaties negatief is en ze dus geen steun nodig hebben.

Om de uitvoeringszekerheid van de ingediende projectaanvragen te verhogen – want we stellen vaak vast dat aangevraagde projecten toch niet uitgevoerd worden – werd in het Energiebesluit een bankwaarborgregeling opgenomen. De aanvrager waarvan de projectaanvraag in de call weerhouden wordt, moet een bankwaarborg stellen na ontvangst van de beslissing tot het verlenen van steun. De gevraagde bankwaarborg bedraagt 7,5 procent van het toegekende steunbedrag, met een minimum van 2000 euro. Deze bankwaarborg wordt uitgewonnen als het project niet voldoet aan de gestelde voorwaarden in de regelgeving of als het geïnstalleerd vermogen van het project lager is dan het vermogen opgegeven in de aanvraag.

Onze fractie heeft daarbij de volgende vragen.

Werd het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) ingewonnen voor de opmaak van dit ontwerp van besluit? Indien niet, waarom niet? De SERV geeft namelijk toch vaak erg zinvolle en beargumenteerde adviezen?

De rendabiliteit van de projecten wordt niet enkel bepaald door de investeringskost van de installatie en de grootte ervan maar ook door het percentage zelfverbruik dat gerealiseerd kan worden en de kostprijs van de vermeden elektriciteitsaankoop voor die specifieke locatie. Het is goed om te streven naar een zo hoog mogelijke zelfconsumptie van energie die opgewekt wordt door een zonne-installatie, maar bestaat hier niet het gevaar dat locaties die heel erg geschikt zijn voor dit type van hernieuwbare energie niet gebruikt zullen worden omdat het percentage zelfconsumptie onvoldoende hoog is? Ik denk bijvoorbeeld aan grote dakoppervlakten die niet of niet optimaal benut zullen worden om het percentage zelfconsumptie niet in gedrang te brengen.

Het systeem waarbij projectaanvragen gerangschikt worden volgens de hernieuwbare energieproductie afgezet tegenover de verkregen steun, lijkt een logisch systeem waarbij de meest rendabele projecten voorrang krijgen. Bestaat hier echter niet het gevaar dat projecten die al quasi-rendabel zijn, op de call zullen intekenen met een lagere vraag om steun en dus een hogere rangschikking zullen krijgen? Hoe wilt u het gevaar op oversubsidiëring van dergelijke projecten voorkomen?

Om in te kunnen schatten welke installatie en dus welk piekvermogen geplaatst kan worden, dient een onderneming verschillende studies uit te voeren: een haalbaarheidsstudie, netstudie en stabiliteitsstudie.

Dat resulteert natuurlijk snel in enkele duizenden euro's aan kosten zonder dat de kmo weet of het project in aanmerking zal komen voor steun. Het gaat dus om relatief kleine projecten. De kmo kan er ook voor opteren om de steun aan te vragen zonder deze studies uit te laten voeren, met het risico dat het geïnstalleerde vermogen lager zal zijn dan opgegeven bij de aanvraag waardoor de bankwaarborg dient te worden overgemaakt aan de Vlaamse overheid.

Zal de opgelegde bankwaarborgregeling geen drempel vormen voor kmo's om te investeren in hernieuwbare energie? Werd dit aspect onderzocht?

Het is goed dat de Vlaamse overheid erover waakt dat de projecten die steun ontvangen, uitgevoerd worden zoals aangevraagd, maar kan een kleine tolerantie niet meer zekerheid bieden voor de investeerder? Wilt u deze mogelijkheid onderzoeken?

In het huidige mechanisme van gewestelijke sociale correctie (GSC) worden projecten met burgerparticipatie gunstiger beoordeeld. In het nieuwe steunmechanisme is er geen prikkel meer voorzien om samen te werken met burgercoöperaties voor de realisatie van hernieuwbare energieprojecten. Wat is hiervoor de verklaring? Het is toch belangrijk en het lijkt tussen de mazen van het net te zijn gevallen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, ik besef dat ik niet iedereen gelukkig kan maken, maar ik probeer toch wel een lijn te trekken.

Vooreerst moet ik zeggen dat het concept of de strategie niet nieuw is. Het is de uitbreiding van een bestaand callsysteem voor kleine en middelgrote windturbines. Het doel is telkens zo veel mogelijk hernieuwbare energie op te wekken voor zo weinig mogelijk geld, en dit op basis van een investeringssubsidie in plaats van certificatensteun en dus niet meer via de elektriciteitsfactuur, maar via het

Energiefonds. Dit is de kostenefficiëntie zoals meermaals vermeld in het regeerakkoord.

De principiële wijziging van het Energiebesluit betreft volgens de Vlaamse Regering geen besluit dat van strategisch belang is, zoals bepaald in artikel 20 van het oprichtingsdecreet van de SERV. Een advies van de SERV voor dit besluit is dan ook niet gevraagd.

Dit steunsysteem geeft prioriteit aan projecten die een zo hoog mogelijke productie realiseren per euro gevraagde investeringssteun. Ik denk dat dit een gezond principe is. Het steunsysteem is er met andere woorden op gericht om met de beschikbare middelen een zo groot mogelijke hernieuwbare elektriciteitsproductie te realiseren. Binnen het toepassingsgebied van deze steunregeling, met name PV-installaties van 40 kilowattpiek tot en met 2000 kilowattpiek en kleine windturbines van 10 kilowatt tot en met 300 kilowatt, zullen inderdaad diverse elementen een rol spelen in de rendabiliteit van een project, zowel in positieve als in negatieve zin, op basis waarvan de deelnemers hun bod bepalen.

Projecten met lage zelfafname kunnen deelnemen, maar zullen meestal minder concurrentieel zijn, en dus minder worden geselecteerd. Er is echter een dakpotentieel bepaald op de zonnekaart van 57 gigawatt, en nog een bijkomend potentieel op marginale gronden. Er is dus voldoende dakoppervlakte om ons de eerstvolgende jaren te focussen op de meest betaalbare projecten en zo onze doelstelling van 6,7 gigawatt uit het Vlaams Energie- en Klimaatplan te halen.

De kans op een oversubsidiëring van reeds rendabele projecten is vandaag zeer reëel in het huidig OT-systeem. Het OT-systeem rekent immers met gemiddelde projecten, sommige projecten zijn gewoon veel beter en hebben een hoger rendement. In het callsysteem bestaat de kans op oversubsidiëring ook, maar zal de impact veel kleiner zijn. Het is de bedoeling om meerdere calls per jaar te houden met een beperkt budget per call, en dat vooral kleiner is dan het totaal van de aanvragen. Bij elke call zullen projecten worden ingediend die met een beperkte steun kunnen worden geselecteerd, projecten die meer vragen dreigen niet geselecteerd te worden.

Door een goed ontwerp van de call zullen de projecten hoogstens een beperkte steun krijgen, en vrijwel zeker minder dan de steun die ze vandaag zouden krijgen via de certificaten. Naast het kostenverlagend mechanisme van een goede call zijn nog extra veiligheids ingebouwd: maximum steun, een maximum investeringskost, enzovoort.

Dan ga ik over naar uw vierde vraag. Opdat biedingen kwalitatief zouden zijn en de projecten realisatiegericht, is er een evenwicht gezocht tussen de zeer laagdrempelige voorwaarden voor de deelname, de gesubsidieerde kosten en een voldoende garantie op realisatie van weerhouden projecten. Daarom is er gekozen voor een call met een pay-as-bidsysteem met een bankgarantie voor de projecten waarvoor investeringssteun wordt gereserveerd. Deze bankgarantie is tijdelijk en wordt integraal vrijgegeven op het ogenblik dat het gerealiseerde project zijn steun heeft ontvangen. De bankwaarborg is onderzocht en bleek het meest eenvoudige instrument om voldoende zekerheid te hebben over realisatie, en wordt momenteel ook reeds met succes toegepast in de calls voor kleine windturbines.

Het nieuwe steunsysteem is een investeringssteunprogramma waarbij het budget op basis van een wedstrijd verdeeld wordt en prioritair gaat naar projecten die voor de gevraagde steun de hoogste energieproductie realiseren. In het pay-as-bidsysteem is het toegestaan dat de aanvrager voor het weerhouden steunbedrag een nog hoger vermogen en bijgevolg een hogere opbrengst realiseert ten opzichte van de aanvraag. Een lager vermogen en bijgevolg een lager te verwachten

energieopbrengst leidt echter tot strategisch bieden, en vooral: een rangschikking die niet correct meer zou zijn.

Het investeringssteunbedrag wordt immers op basis van de aanvraag voor het project bepaald en vastgelegd. Dit leidt bij de realisatie van een project met een lager vermogen tot een hogere effectieve steunmarge en een hogere verhouding tussen de voorziene investeringssteun en de elektriciteitsproductie over de levensduur van de installatie. Om die reden dient het vermogen dat gerealiseerd wordt minstens het vermogen te zijn dat werd aangevraagd.

Uw laatste vraag is eerder een bezorgdheid. U vraagt of er geen prikkel is voorzien om samen te werken met burgercoöperaties. De deelname en rangschikking is afhankelijk van het type aanvrager: burger, kmo, energiebedrijf, vzw, overheid of coöperatie. De klemtoon is gelegd op de meeste productie voor het beschikbare budget. Coöperaties kunnen zeker meedoen, en hebben wellicht een voordeel ten opzichte van meer commerciële aanvragers, omdat ze in veel gevallen een minder hoog financieel rendement verwachten en de coöperanten kunnen genieten van fiscale voordelen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): U gaat inderdaad uit van een aantal verwachtingen, dus hoe u denkt dat dat zal lopen. Ik heb een paar bijkomende vragen.

Is de sector hierover bevraagd, want ik kan mij voorstellen dat zij zich hier ook erg veel zorgen over maken. Er worden toch een aantal bijkomende barrières opgelegd, zeker voor kleinere bedrijven die willen investeren in hernieuwbare energie. Als dat soort bedrijven niet zal meedoen aan die calls zullen daaraan misschien alleen wat grotere jongens meedoen die ook lager kunnen insteken, en zo subsidies kunnen binnenhalen voor projecten die het misschien niet echt nodig hebben, als u begrijpt wat ik wil zeggen. Bepaalde bedrijven gaan het risico niet willen nemen vanwege de studies die ze moeten doen of de bankwaarborg en dergelijke. Het is toch wel een drempel die een probleem vormt voor veel bedrijven.

En dan nog een laatste vraag. U zegt dat die burgercoöperaties zullen kunnen meedoen, dat is dus geen probleem. Ze zouden allicht ook wat voordelen hebben. Maar dat begrijp ik niet goed. Als je wilt dat burgercoöperaties willen meedoen aan dit soort projecten moet je daar echt wel inspanningen voor doen, denk ik. Vaak kunnen ze dan toch niet opbieden tegen andere spelers. Ik denk dat daarom in de vorige regelgeving een steuntje voorzien werd.

Ik heb nog een allerlaatste vraag. Ik heb gezien dat relatief kleinere zonne-installaties, tussen 10 en 40 kilovoltampère, niet meer in het systeem zitten. Ik denk dan aan daken van scholen, kleine supermarkten en dergelijke. Zij zullen geen steun meer krijgen. Hoe wilt u dat dergelijke daken ook voor zonnepanelen worden benut, want zoals ik het zie, is in geen enkele steun meer voorzien?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Mijnheer Danen, ik wil me bij uw laatste opmerkingen aansluiten. Ik wil naar het historisch probleem verwijzen. Als de subsidiëring door middel van groenestroomcertificaten in het verleden uit de hand is gelopen, is dat niet door de gezinnen die er te veel geld uit hebben gehaald, maar door een aantal bedrijven die er heel enthousiast op hebben ingetekend en bijzonder veel geld aan zeer grote installaties hebben verdiend.

Mijnheer Gryffroy, ik ben er zeker niet tegen dat dit systeem is aangepast. Dat is trouwens al lang geleden door toenmalig minister Van den Bossche aangepast. We hebben daarvoor niet op u gewacht.

Mijnheer Danen, als dit kan worden vermeden, is dat zo veel te beter, maar ik ben het eens met uw bezorgdheid. Door een aantal beperkingen op te leggen, dreigen we opnieuw in een systeem terecht te komen waarin een beperkt aantal bidders zich goed zal organiseren en, in eerste instantie door middel van lage prijzen, op de markt zal meespelen. Anderen, bijvoorbeeld scholen, supermarkten en coöperatieven, zullen worden gehinderd en zullen het moeilijker krijgen om steun te krijgen voor kleinere installaties en eenmalige projecten.

Minister, op deze manier geeft u de markt vorm. De soort van producenten die aan dit steunmechanisme kan meedoen, krijgt hierdoor een zekere vorm. Dit is voor de grote jongens en niet voor de kleintjes. We weten dat het vastgoed, de beschikbare dakoppervlakte, de mogelijke initiatieven en de vormen van verbruik en afname, bijvoorbeeld op wijkniveau, niet altijd voldoen aan de regels die u stelt en bijgevolg naar alle waarschijnlijkheid kunnen worden uitgesloten. Dat risico is zeer groot.

Ik begrijp dat u dit misschien niet ziet of probeert te vermijden, maar ik zou er heel erg op willen aandringen dit op korte termijn te monitoren. We moeten jaar na jaar evalueren welke bedrijven en initiatiefnemers hierop intekenen, maar ook of kleinere projecten, initiatieven en coöperatieven wel de kans krijgen om mee te doen en niet worden ontmoedigd. Dat lijkt me in verband met dit nieuwe initiatief het minimum minimorum.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Mijnheer Tobback, dat voormalig minister Van den Bossche die steun al zou hebben laten dalen, klopt totaal niet. Dat heeft ze niet gedaan.

Ik ga er uiteraard mee akkoord te monitoren en te evalueren. Daar praat ik al sinds 2009 over. Ik ben blij dat we nu op dat punt komen.

Ik begrijp de bezorgdheid, maar we moeten eerlijk zijn. Als een gemeente iets wil aankopen, zoals een papierstock of een printer, is het ook niet zo dat de eerste de beste binnenstapt, papier overhandigt en een factuur achterlaat die de gemeente moet betalen. De leverancier moet aan een aanbesteding meedoen. Als het om een kleinere aanbesteding gaat, zal die aanbesteding iets simpeler zijn. Als we heel eerlijk naar artikel 11 en naar de voorwaarden voor de call kijken, zie ik daar niets in staan dat onmogelijk is. De plaats waar iets wordt geplaatst, hoeveel er wordt geplaatst, welke steun wordt gevraagd en het ondernemingsnummer bij de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO) zijn allemaal de meest logische zaken die voor een call of een aanbesteding worden gevraagd. Die kleinere gemeentelijke aanbestedingen zijn, met andere woorden, nu plots sowieso moeilijk. Dat gebeurt, bij manier van spreken, altijd voor eender welke aankoop. Ik zie niet in waarom het nu plots moeilijk zou kunnen zijn.

Of een project groot of klein is, is niet de factor die bepaalt wat het meest rendabele project is. Het meest rendabele project zal door drie factoren worden bepaald, namelijk de investeringskost, hoeveel onder eigen dak zelf kan worden benut en vooral wat de elektriciteitsprijs is die momenteel wordt betaald. Een school, bijvoorbeeld, betaalt momenteel een veel hogere elektriciteitsprijs dan een bedrijf waar een grotere installatie op kan. Het is zelfs perfect mogelijk dat de kleinere projecten veel rendabeler zullen zijn en minder ondersteuning nodig zullen hebben dan de grote projecten.

Dus ik zou nu niet op voorhand durven zeggen dat de kleintjes daardoor uitgesloten zijn. Gaan die kleintjes, die coöperatieven hun weg niet vinden naar de aanbesteding? Dat moeten we evalueren, maar ik vind het ook maar normaal dat men zich toch eventjes organiseert. Is het zo moeilijk om die tien puntjes in te vullen

bij een bankwaarborg van 7,5 procent? Bij een openbare aanbesteding moet men ook een bankwaarborg geven. Ik zie dan ook geen verschil met een aanbesteding voor een school. Wanneer een school zonnepanelen wil plaatsen, zal niet zomaar de eerste de beste dat mogen doen, dan zal dat via een aanbesteding moeten gebeuren. Nu, die scholen doen meestal geen aanbesteding, meestal gaan zij na of zij kunnen aansluiten bij een groepsaankoop of bij een coöperatieve, precies om de procedure zo licht mogelijk te maken. Eigenlijk is dat nu niet anders, maar het is een andere procedure. We moeten dan ook durven te gaan voor deze call waardoor de meest rendabele projecten zullen worden ondersteund. Uiteindelijk willen we toch, zoals de heer Van Rooy vraagt, zo kostenefficiënt mogelijk ondersteunen, en dat doen we dan ook.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Eerst nog een beetje geschiedenis, ik stel trouwens vast dat ik in dit gezelschap de enige ben die toen al actief was in de commissie Energie, ik word dus echt ouder.

De aanpassing van de oversubsidiëring is inderdaad gebeurd tijdens het ministerschap van Freya Van den Bossche, maar zij wilde zelf niet het decreet indienen in het parlement, het waren mevrouw Homans, de heer Martens en ikzelf die destijds het decreet dat de oversubsidiëring in Vlaanderen aan banden heeft gelegd, hebben gemaakt en ingediend. Tot zover de geschiedenis.

Wat de toekomst betreft, steun ik eigenlijk wel de idee en het principe dat de minister en de regering hebben voorgesteld, namelijk om de sector hier op een competitieve manier uit te dagen om op een kostenefficiënte manier zoveel mogelijk groene stroom aan een zo laag mogelijke kost te produceren. Dat lijkt me correct en juist.

Ik weet ook dat de minister daarover overleg heeft gehad met de sector, waarvoor dank. Ik heb nog twee bemerkingen. Ten eerste denk ik dat we een en ander goed zullen moeten monitoren, niet op jaarbasis maar op kortere termijn, want het is de bedoeling om meerdere calls per jaar de wereld in te sturen. Verder wil ik ook vragen om die evaluatie te doen samen met de sector zodat we de effecten goed onder ogen kunnen zien en kunnen bijsturen waar nodig.

Een tweede bemerking en daaruit voortvloeiend: we zouden in de situatie terecht kunnen komen waarbij kleine installaties, door de investeringssteun waarover we het net hadden, een vrij hoog rendement hebben, en grote installaties door hun schaalvoordeel en de steun die ze krijgen door de call, ook een hoog rendement hebben terwijl het segment van de middelgrote installaties die daar tussenin valt, bedreigd zou kunnen worden. Ik zeg 'zou kunnen' omdat we dit moeten monitoren en bereid moeten zijn om bij te sturen wanneer zich ongewenste neveneffecten zouden voordoen.

Minister, ik vraag u dus om dit nauwgezet op te volgen en in goed overleg te blijven met de sector en waar nodig bij te sturen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik dank de collega's voor hun tussenkomsten.

Voor installaties kleiner dan 10 kilowatt is er vandaag de terugdraaiende teller. Vanaf 2021 hebben we de eenmalige investeringssteun die degressief is. De installaties van 10 tot 40 kilowatt hebben vandaag en morgen ook geen steun, mijnheer Danen, omdat zij rendabel zijn. Voor de installaties tussen 40 en 2000 kilowatt bestond tot op heden het systeem van de certificaten die nu worden vervangen via die calls met het oog op de kostenefficiëntie.

We hebben, zoals de heer Bothuyne heel duidelijk heeft gezegd, een overleg gehad met de sector. Zij hadden liever een ander systeem.

Maar we hebben daarover een lang overleg gehouden. Ze waren wat bezorgd over de administratieve rompslomp. Voor de kleinere spelers is het belangrijk dat we de drempel heel laag houden. Die drempel voor deelname is maximaal laag gehouden voor alle projecten. De ontvankelijkheid wordt, zeker bij het online indienen, geverifieerd. De steun wordt toegekend na de start van het project. Dan pas moet het dossier volledig zijn. De indiener bepaalt zelf of en in hoeverre hij zijn project op voorhand wil uitwerken. Na de toewijzing is er ruim de tijd om projecten uit te voeren. Zeker de kleine projecten hebben ruim voldoende de tijd: achttien maanden, en met de mogelijkheid om te verlengen met een jaar, net omdat we die kleine projecten mee willen. De drempel is zeer laag.

Ik ben het eens met de collega's: we zullen dat monitoren. Dat lijkt mij inderdaad belangrijk. Collega Tobback, we zullen dat doen per veiling. We moeten dat op een heel transparante manier doen, we moeten de prijs en het vermogen transparant publiceren, zodat iedereen die kan nakijken. Dat is uiteraard in ons belang, maar ook in het belang van de sector. We zullen dat monitoren per veiling. Ik ben het met jullie eens dat we dat goed moeten opvolgen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben alleszins blij dat er een opening wordt gemaakt om het te monitoren en dicht op het vel van de projecten te zitten. Want ik maak mij wat zorgen. De Vlaamse Regering heeft namelijk bepaald dat men tegen 2030 het vermogen van de PV-installaties wil verdubbelen, naar 6,7 gigawatt. Dat is heel veel. Uiteraard ondersteunen wij die doelstelling, voor ons mag het zelfs nog wat meer zijn. Maar dan moet het beleid natuurlijk volgen. Ik maak me wat zorgen rond de kleinere installaties, tussen de 10 en de 40 kilovoltampère. Minister, u zegt dat die nu weinig tot geen steun hebben. Dat klopt, maar er worden nu ook heel weinig van dat soort projecten uitgevoerd. Ik denk daarbij aan daken van scholen, van supermarkten enzovoort. Minister, kunt u bekijken hoe ook die daken optimaal kunnen worden gebruikt voor hernieuwbare energie? Hoe kunt u daarvoor eventueel steun geven, weliswaar marktconform en zonder oversubsidiëring? Het potentieel en de wil om daarmee voor daken aan de slag te gaan, is er.

U hebt het over monitoren. Kunt u dat ook bekijken voor de installaties tussen de 10 en de 40 kilovoltampère?

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de gevolgen van watertekorten op 'watergevoelige' bedrijven – 2453 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, het onderwerp van mijn vraag kwam ook al aan bod in de commissie van gisteren: de problemen met watertekort en waterschaarste worden alsmaar acuter. We hebben het gisteren gehad over gezinnen, vandaag gaat mijn vraag over een studie van een paar weken geleden, gemaakt door de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO). Het betreft een bevraging bij zo'n 250 bedrijven die watergevoelig zijn, met andere woorden grote gebruikers

van water zijn en voor hun productie- en werkingsprocessen afhankelijk zijn van de toegankelijkheid en beschikbaarheid van water.

Uit die bevraging blijkt dat ongeveer twee op drie van die bedrijven – en dat is volgens UNIZO wellicht representatief voor het geheel van het bedrijfsleven – vandaag niet beschikken over een noodplan of over alternatieven om een eventueel watertekort op te vangen. Op zich is dat verontrustend, aangezien waterschaarste hoe langer hoe acuter wordt en dat door de klimaatverandering ongetwijfeld op lange termijn een structureel probleem wordt voor de komende jaren. Het is extra verontrustend omdat het bijzonder moeilijk is om aan bepaalde groepen – huisgezinnen, maar ook bepaalde bedrijfssectoren – te vragen om zuinig te zijn met water, zich structureel aan te passen, waterputten te installeren, ontharding te doen in de tuin en de voortuin en het zwembadje van de kinderen niet te vullen, als niet tegelijkertijd blijkt dat iedereen een vergelijkbare inspanning doet of probeert zuinig om te springen en alternatieven te zoeken.

Ik heb al een paar keer in de discussies gewezen naar bijvoorbeeld Nederland waar er effectief getrapte afschakelplannen bestaan met prioriteitenlijsten waardoor de verdeling van heel de last helder wordt en voor mensen uitlegbaar. Met andere woorden: iedereen weet dat er niemand aan het profiteren is terwijl hij of zij zelf inspanningen aan het doen is. Ik ben er nogal voor dat we een dergelijke oefening zouden doen waarbij iedereen kan aantonen en aangespoord wordt om een maximale inspanning te doen om aan het probleem tegemoet te komen. Ook als het over prijzen gaat: hoe meer water we verspillen, hoe duurder het water zal worden voor iedereen uiteraard. Daar kan niemand gelukkig mee zijn.

Concreet bleek er bij bedrijven wel een sector van voorlopers te zijn die wel inspanningen doen. Sommigen hebben al grote inspanningen gedaan, zijn in staat om autonoom te werken, hebben alternatieven gevonden en zoeken creatieve oplossingen. Dat zal dan die ene op de drie zijn die wel een plan B heeft. Maar er is nog een hele weg te gaan. Ik denk dat het een taak is van de Vlaamse overheid om ten eerste het signaal te geven dat dit wel degelijk zal moeten en ten tweede te kijken naar wat nodig is om degenen die het vandaag niet doen, te motiveren, te ondersteunen, te helpen, te 'nudgen' of te porren om wel degelijk wat grotere inspanningen te doen. Ik vrees dat in het andere geval we bij grote problemen altijd zullen vaststellen dat een aantal gewoon verder doen omdat ze geen keuze hebben, terwijl met wat vroegere investeringen en vroegere aanpassingen het voor iedereen een stuk beter zou geweest zijn en voor iedereen ook goedkoper en betaalbaarder zal zijn.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: De vraag van collega Tobback is zeer pertinent. Het klopt dat er nog bedrijven zijn die niet beschikken over een noodplan of voldoende alternatieven om een eventueel watertekort op te vangen. Ook dit jaar vangen we signalen op dat meer en meer bedrijven zich bewust worden van het belang van het hebben van een noodplan. Er zijn bedrijven die al pionierswerk hebben gedaan maar er is nog een hele weg af te leggen. Het is in dat kader dan ook belangrijk om bedrijven te helpen zich aan te passen en dat we dat signaal geven. Dat heb ik de afgelopen maanden ook gedaan.

Vanuit Vlaanderen ondersteunen we hen maximaal door te informeren over alternatieve waterbronnen. Dat vertaalt zich momenteel in de uitwerking van een aantal tools voor bedrijven maar ook in eerstelijnsadvies.

We stimuleren ook circulair watergebruik via beleidskaders en omgevingsvergunningen van bedrijven. Ook een aantal innovatieve concepten die bedrijven uitwerken, ondersteunen wij financieel. We capteren ook knelpunten en vertalen die naar oplossingsgerichte maatregelen.

Er is een deal met de brouwers afgesloten, waarbij negen brouwerijen zich engageren tot een reductie van hun waterverbruik. Ik ben momenteel in gesprek met verschillende federaties waarvoor water essentieel is en waar we nog veel winsten kunnen halen, om tot een aantal 'blue deals', als ik het zo mag noemen, te komen.

Bovendien werken we verder aan het strategisch plan waterbevoorrading. Opzet hiervan is het maximaal verzekeren van vraag en behoefte in de toekomst. Dat is belangrijk. Dat is nu in openbaar onderzoek.

Ik heb de communicatie van UNIZO en van het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) ook gezien. Zij zijn ook nauw betrokken bij de uitwerking van het reactief afwegingskader voor prioritair watergebruik tijdens waterschaarste, dat eind 2020 zal worden afgerond.

Dat kader zal allerlei voorzorgsmaatregelen maar ook prioritair watergebruik bepalen in aanloop naar of tijdens een waterschaarste. Ik hoop echter vooral dat we het niet nodig zullen hebben. Zoals jullie weten, bestaat er vandaag een voorlopig kader van de droogtecommissie. Maar ik denk dat het zinvol is dat we tegen eind dit jaar dat afwegingskader afronden. Nogmaals, ik hoop dat we dat niet nodig hebben. Ik denk dat we echt wel moeten inzetten op al het andere en dat we ook de industrie moeten ondersteunen en bewustmaken. De signalen die ik de afgelopen maanden gekregen heb van de bedrijfswereld sterken me wel in het idee dat ze er zich bewust van zijn. We ondersteunen bedrijven zowel inzake circulair watergebruik als inzake het sluiten van een aantal blue deals. Dat is de weg die ze moeten bewandelen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp-a): Bedankt voor uw antwoord, minister. Er zijn echter twee dingen die ik er graag in gehoord had. Dat de bewustwording toeneemt bij bedrijven, besef ik en dat merk ik ook. Dat wordt trouwens ook geïllustreerd door uw bevraging. Die gebeurt natuurlijk niet voor niets. Ik weet dus dat er wel actief aan gewerkt wordt. Maar uit die bevraging over de bewustwording blijkt wel dat de weg nog heel lang is. Ik denk dat het de taak is van de Vlaamse overheid om wat meer proactief te werken aan het stimuleren van al die alternatieven, zoals inderdaad het circulair gebruik maar ook de opslagcapaciteit per industriezone, duidelijke regels voor het hergebruiken of stockeren van water van bemaling van bouwerven. Op stedelijk niveau gebeurt dat hier en daar, dat klopt. Ik denk ook aan herinfiltratie. Ik denk dat er nog een hele weg te gaan is en dat er ook geen Vlaamse richtlijnen of duidelijke criteria en regels bestaan die het verplichten om het altijd te doen. Ik weet dat de stad Leuven nu oplegt en zal opleggen dat er bij iedere bemaling onderzocht moet worden hoe het water beschikbaar gesteld kan worden. Maar er is geen Vlaamse verplichting om dat te doen. Het lijkt me toch wel logisch dat we dat doen. Mensen zijn zeer gefrustreerd als ze grondwater de riool in zien lopen bij bouwerven. Dat is geen ultieme oplossing voor alles maar wel een evidente oplossing om dit aan te pakken. Er is geen Vlaams kader om dat te doen.

Ten tweede hoor ik u nog altijd niets zeggen – ik wil er toch nog eens op aandringen – over de stok achter de deur van een duidelijk afschakelplan met voor iedereen fases en verantwoordelijkheden. Ik denk dat ook dat een stimulans kan zijn, die hopelijk nooit gebruikt moet worden, maar die iedereen wel duidelijk maakt wat de ernst van de situatie is en hoe belangrijk het is dat iedereen daar zijn deel van de verantwoordelijkheid in neemt, als we niet allemaal samen in de problemen willen komen. Want het water is er voor iedereen en het probleem inzake beschikbaar water is er dan meteen ook voor iedereen. Dus laten we dat duidelijk maken en op die manier oplossingen zoeken.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): We hebben het hier gisteren ook gehad over de droogte, het water, de waterfactuur enzovoort. Ik hoor hier termen vallen als 'inspanningen doen', gericht op de bedrijven en op de gezinnen. Iedereen moet blijkbaar inspanningen doen om minder water te gebruiken. Ik hoor hier zelfs termen vallen als 'noodplannen' en 'getrapte afschakelplannen'. Ik vind dat te gek voor woorden. Ik wil dat toch nog eens duidelijk zeggen. Wij tekenen niet voor Afrikaanse toestanden, want daar gaan we naartoe als er wordt gesproken van 'iedereen moet maar minder verbruiken of mag op bepaalde momenten geen water verbruiken' of van afschakelplannen enzovoort. Geen Afrikaanse toestanden in Vlaanderen! Als er iemand inspanningen moet doen, dan zijn het niet de bedrijven en de gezinnen, maar dan is het de overheid. Ik heb er gisteren op gewezen. Dicht die lekken in die leidingen. Zorg voor nieuwe technologieën om drinkwater te produceren en laat de bedrijven en de gezinnen met rust en laat die water verbruiken op de manier en met de hoeveelheid die zij willen.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Het is goed dat de problematiek wordt becijferd en aangekaart. Het is een omvangrijk probleem, dat blijkt opnieuw. Ik denk dat een-der welk bedrijf een tweede lockdown, maar dan dit keer door water, kan missen als de pest.

UNIZO geeft ook aan dat de bedrijven die water willen uitwisselen of gezuiverd afvalwater willen hergebruiken, vaak op obstakels stoten zoals procedures en normen. Minister, ziet u sleutelen aan de regelgeving zitten zodat een meer flexibel regelgevend kader over circulair watergebruik bedrijven een boost kan geven?

Het onderzoek dat collega Tobback aanhaalde, toont ook enkele heel positieve voorbeelden. Er werden er al enkele genoemd. Een ander voorbeeld uit het onderzoek is De Wasstraat in Herent waar ze tot 90 procent van het regenwater opvangen en zuiveren en daardoor slechts zeer beperkt afhankelijk zijn van drinkwater. Zulke initiatieven zijn zeker elementen om op in te zetten en waar we veel verder mee kunnen geraken. Minister, wilt u meewerken aan het promoten van dit soort voorlopers zodat anderen zien welke voordelen ze kunnen halen uit waterbeheer en zodat we hopelijk vermijden af te glijden naar afschakelplannen?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega's, minister, ik zou graag met drie elementen in deze vraag tussenkomen.

Het is duidelijk dat heel wat bedrijven een hoge waternood hebben die vaak ook met hoge kwaliteit gepaard gaat. We hebben er gisteren ook over gesproken dat Vlaanderen al heel sterk is in gedifferentieerd watergebruik, maar er zijn misschien toch nog mogelijkheden voor bedrijven. Er zijn een aantal proefprojecten geweest waar men inderdaad nog vaak op regelgeving stuit. Minister, zijn er een aantal proefprojecten voor gedifferentieerd watergebruik waar u mogelijkheden ziet om die door te voeren en die ruimte zouden bieden voor meer gedifferentieerd watergebruik in de industrie?

We moeten allemaal zo goed mogelijk en zo spaarzaam mogelijk omgaan met water. Dat is een boodschap waar onze bedrijven en industrie de laatste jaren toch wel sterk op inzetten. We moeten vaststellen dat er 10 procent minder waterverbruik is en het waterkoelingverbruik kent een daling van 22 procent. Ik zou toch ook die cijfers in beeld willen brengen om hen aan te moedigen en te zeggen dat ze op de positieve weg zitten. Met waterscans en waterbegeleiding kan het misschien nog meer dalen.

Als er schaarste is, moet worden nagegaan op welke manier we zo aangenaam mogelijk kunnen inzetten op alternatieven. Ik heb daar in het verleden ook al naar verwezen. Als er beperkingen komen, zoals een afschakelplan of een captatieverbod, dan is het cruciaal dat we meedenken op welke manier we alternatieve bronnen kunnen inzetten. Als we daar proactief iets aan kunnen doen, des te beter, en dan komen lokale circuits van hergebruik meer op de voorgrond. Minister, zou er op Vlaams niveau een kader kunnen worden gemaakt om die lokale circuits te vergemakkelijken? We zien dat er vaak drempels zijn op het terrein omdat er water wordt geconsumeerd op openbaar terrein of omdat het water niet voldoende kwaliteit heeft om benut te worden. Ziet u mogelijkheden om die lokale circuits en de mogelijkheid van hergebruik van water nog meer positief te ondersteunen als alternatieve bronnen?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Vooraleer er wordt overgegaan tot structureel beleid, zijn er vaak proefprojecten. Ik denk dat we die fase intussen wel voorbij zijn en dat er her en der projecten zijn opgestart, los van overheidsinmenging, omdat mensen dat een goed idee vonden.

Collega Perdaens verwees al naar De Wasstraat in Herent. Maar ook tal van gemeenten en steden gaan om met bemalingswater zoals het zou moeten. Ik vraag aan de minister of zij bereid is om dat soort projecten te evalueren, en op basis daarvan over structureel beleid te beslissen.

Ten tweede stel ik ook vast dat er best wel wat regelgeving bestaat die op zoek gaat naar watervriendelijke alternatieven, maar dat heel wat actoren op zoek gaan naar de grenzen van die regelgeving of eroverheen gaan, of uitzonderingen aanvragen. En dan is het ook zo dat de handhaving vaak te wensen overlaat. Rond bemaling is er bijvoorbeeld best wel wat regelgeving. Maar als je natuurlijk steeds op zoek gaat naar datgene wat misschien het gemakkelijkst is voor de bouwheer maar het minst goed voor de waterhuishouding, moeten we dat misschien ook eens evalueren.

De vraag is: bent u bereid om de regelgeving die er is, bijvoorbeeld op het vlak van bemalingswater, te herbekijken en te zien hoe we daar op een betere manier mee kunnen omgaan?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik had dat misschien van in het begin moeten zeggen, dan was dat ook wat duidelijker geweest. Wij zijn op dit moment een Vlaams kader aan het voorbereiden dat we dit najaar zullen afkloppen voor bemalingen. Want we zien inderdaad ook dat sommige steden daar al goede dingen aan het doen zijn, collega Tobback. Ik denk inderdaad dat het Vlaams kader er moet komen, maar dat is in voorbereiding. Dat zou voor dit najaar zijn, zowel voor hergebruik als voor bijvoorbeeld peilgestuurde bemalingen. Dat komt er dus aan.

Wat het gedifferentieerd watergebruik betreft: dat gebeurt vandaag al, collega Rombouts. Wij zijn aan het bekijken in hoeverre we dat kunnen uitbreiden. We zijn ook aan het kijken naar wat we kunnen doen richting alternatieve waterbronnen, dus dat nemen we ook allemaal mee. Dat zijn we nu allemaal aan het voorbereiden. Zoals ik al eerder heb gezegd, gaan we nog voor het zomerreces met een structureel plan richting de regering. Maar dat Vlaams kader is in voorbereiding.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk dat het vrij duidelijk is dat iedereen, op een na, het wel ernstig meent met de omvang van

het probleem en de uitdaging. Hoe droog het hier wordt, dat zullen wij niet beslissen. Dat zal het klimaat beslissen. En dat is heel duidelijk aan het evolueren. Hoe we daarmee omgaan is natuurlijk onze eigen verantwoordelijkheid. Ofwel doen we dat op een georganiseerde, gestructureerde manier waarbij iedereen wordt aanzet tot het nemen van zijn verantwoordelijkheid en daarin bijgestaan wordt. Daardoor houden we het voor iedereen haalbaar en draaglijk. Ofwel gaan we ons inderdaad gedragen als Afrikaanse potentaten, en doen we met onze ogen dicht wat we kunnen, en doen we onze zin. Maar gelukkig is er hier maar een persoon in deze commissie die dat soort van systeem voorstaat. Gelukkig heeft ook niemand hem voorlopig gevraagd om te tekenen. Laten we dat vooral zo houden, collega's.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de rationalisering van het beheer van het oppervlaktewater – 2413 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Minister, collega's, ik had een vraag die aansluit bij de waterproblematiek. U hebt al een paar keer aangekondigd dat u eigenlijk het hele waterbeleid in Vlaanderen voor een stuk wilt stroomlijnen, en ik kan het daar volledig mee eens zijn. Dat betekent dat er minder instanties mee bezig zijn, en dat u ook zegt dat u de zaken meer in handen wilt nemen. Ik denk dat dat inderdaad een goede zaak is. In die zin kom ik ook met mijn vraag.

In de vorige legislatuur is er Doorbraak 63 geweest waarbij heel wat waterlopen zijn overgegaan van gemeente naar provincie. Ik moet zeggen dat ik alleen kan oordelen over Limburg maar daar loopt dat vrij goed. Een operatie die toen niet gebeurd is, en iedereen vond dat toen onlogisch, is dat men in die operatiedoorbraak eigenlijk niets heeft gedaan met bewatering en de polders. Men heeft die gewoon gelaten zoals ze zijn.

Ik kan uit ervaring spreken. In Limburg loopt dat goed met een aantal watering, maar met een aantal loopt dat niet goed. Ik denk dus dat we ook daaraan iets moeten doen.

Minister, wat bent u, in het kader van die coördinatie die u eigenlijk aankondigt, dus van plan met die polders en watering? Ik heb het regeerakkoord er nog eens op nagelezen. Daarin staat dat u hun belastingbevoegdheid zou stopzetten. Dat betekent eigenlijk dat u ze op droog zaad zet, wat wil zeggen dat ze op termijn hoe dan ook zullen verdwijnen, maar waarom moet dat zo langzaam? Waarom hakt u die knoop niet ineens door en evalueert u de werking van die polders en watering niet? Als we het immers over één zaak eens zijn als het gaat over het vereenvoudigen van de staatsstructuur, dan is het dat dergelijke instellingen al heel lang gedateerd zijn. Ik begrijp sommige organisaties die dat nut blijven verdedigen, maar in alle eerlijkheid, het beheer van sommige van die watering en polders doet veeleer denken aan de middeleeuwen. Hoe staat u daartegenover?

Die operatie Doorbraak 63 is goed verlopen. Er is een goede samenwerking tussen de provincies en de gemeenten, zeker in Limburg. Vindt u dat er voor de provincies nog altijd een rol is weggelegd wat die betere coördinatie betreft? Dat geldt uiteraard ook voor de gouverneur, want dat is niet alleen een provinciale ambtenaar, maar ook een Vlaamse en een federale.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Vandenhove, het regeerakkoord lijkt me duidelijk: we voorzien in een rationalisering van het landschap van de onbevaarbare waterlopen. Dat lijkt me de logica zelf. De versnippering in het beheer van waterlopen in Vlaanderen is reeds lange tijd een belangrijk aandachtspunt. Het klopt dat in de voorbije legislaturen met de interne staatshervorming en de vernieuwing van de wet houdende de onbevaarbare waterlopen al belangrijke stappen zijn gezet om het beheer beter te stroomlijnen. We willen nu echter nog meer rationaliseren. Dat is zeer belangrijk om de grote uitdagingen van het waterbeheer aan te kunnen, ook de ecologische doelstellingen waarmee we te maken hebben.

Ik heb aan de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) de opdracht gegeven om hiervoor een conceptnota voor te bereiden die de verschillende opties onderzoekt. De VMM heeft hierover de voorbije maanden al overlegd met zowel de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVS) en de Vereniging van Vlaamse Polders en Wateringen (VVPW) als de provincies. Het is cruciaal om bij deze oefening de watersysteembenadering en de integrale aanpak – zeer belangrijk – niet uit het oog te verliezen. Het regeerakkoord verwijst ook naar de Nederlandse aanpak, waarbij een integrale gebiedsgerichte aanpak centraal wordt gezet. Verschillende opties werden door de VMM in overleg met VVS, provincies en wateringen en polders uitgewerkt. Ook de sterktes en de zwaktes worden momenteel in kaart gebracht.

Ik denk dat mijn mening over de polders en wateringen zeer duidelijk is. Ik begrijp niet dat die nog bestaan. Maar goed, men zegt mij dan dat dat allemaal historisch is gegroeid, op basis van valleigebieden enzovoort. Ondertussen leven we echter in de 21e eeuw. Het lijkt me dan ook de logica zelf dat we dat aanpassen. Het regeerakkoord is daar ook duidelijk over.

De afspraak is nu dat de VMM de conceptnota afwerkt en me die nota ten laatste tegen eind juni bezorgt. Daarna zal ik overleggen met mijn collega's in de Vlaamse Regering. Het is sowieso mijn ambitie om voor het zomerreces een beslissing te nemen over de keuzes die we moeten maken in dit dossier.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Minister, dank u wel. Mijn steun hebt u om ze af te schaffen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Als we vandaag van nul zouden beginnen met een blanco blad – maar dat kan helaas niet – dan zouden we de polders en wateringen nooit oprichten. Het is misschien goed om dat dan nu af te schaffen. In het verleden hebben ze goede dingen gedaan, maar nu is de functie daarvan vrij beperkt. Heel wat professionals in die materie pleiten daar ook voor.

Wij pleiten voor een integrale aanpak waarbij een aantal dingen worden gebundeld, dat oppervlakte en grondwater, waterkwantiteit en -kwaliteit zo veel mogelijk samen in een organisatie worden gestoken. Minister, ik weet dat u dat eigenlijk ook wilt, maar het is geen 'walk in the park', het is geen makkelijke oefening. Ik wil oproepen om toch stappen te zetten in die richting. Iedere stap in de juiste richting is een goede stap. Hoe wilt u dat concreet aanpakken? Waar gaat u beginnen? Er zijn zoveel organisaties actief dat ik dat wel zou willen weten van u.

Persoonlijk gaat mijn hart ook uit naar de provincie, maar als we het rationeel bekijken, kun je misschien zeggen dat op het vlak van water de provincie misschien wat minder bevoegdheden moet krijgen. Het Demerbekken bijvoorbeeld ligt voor een stuk in Limburg, maar ook in Vlaams-Brabant, en dat zorgt voor problemen

als dat niet op elkaar is afgestemd. Men probeert dat wel, maar op een aantal vlakken gebeurt het niet. In Vlaams-Brabant was er een captatieverbod en in Limburg was dat niet het geval voor de aansluitende waterlopen van de Demer.

Dat is natuurlijk heel vreemd, want zo krijg je geen gecoördineerd beleid. Minister, hoe kijkt u daarnaar?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): *(Slechte geluidskwaliteit)*

Ik wil me graag aansluiten bij deze vraag om uitleg omdat ik wat genuanceerder ben in dit debat. We hebben de afgelopen jaren de verschillende waterloopbeheerders in het parlement gehoord en daarbij hebben we een analyse kunnen maken van de sterktes en zwaktes in deze zaak.

Collega, u beweert dat enkele polders en wateringen in de provincie Limburg goed lopen en er een aantal minder goed lopen. Ik heb het gevoel dat u daarmee het kind met het badwater weggooit. Ik ben daar genuanceerder in. Er zijn heel wat polders en wateringen die beschikken over heel wat lokale terreinkennis, wiens betrokkenheid bijzonder groot is en waarbij de permanentie 24 op 24 uur wordt gegarandeerd. Ik vraag me af welke overheidsdienst beter doet.

Op dat vlak zijn er inderdaad elementen waarbij je vragen kunt stellen op welke manier dat efficiënter zou kunnen, waarbij we kunnen stilstaan bij de manier van inning van middelen, maar anderzijds is die verantwoordelijkheid wel belangrijk. Er komt dus veel meer kijken bij ons verhaal als we naar een goed waterbeheer streven.

Als we de vergelijking maken met de Nederlandse aanpak – ik hoop dat we dat ter gelegenheid van een hoorzitting zelf kunnen doen –, dan moeten we vaststellen dat polders en wateringen het meeste aansluit bij die aanpak. Ook daar wordt gewerkt met *(onverstaanbaar)* en permanentie vanuit de waterschappen zelf. Alleen zijn zij verzelfstandigd en dat is bij de polders en wateringen minder het geval. Minister, in die zin is het belangrijk dat die oefening ten gronde gebeurt en dat er verschillende pistes worden bekeken.

Ik hoorde u daarnet tussen de regels zeggen dat u niet begrijpt waarom polders en wateringen nog bestaan. Omgekeerd, bij de bespreking van de beleidsnota, hebt u duidelijk gezegd: "*(onverstaanbaar)* ... polders en wateringen zal minister Demir niet afschaffen maar wel willen ze uitzoeken hoe ze die beter en efficiënter kunnen inzetten." Omdat de collega's een andere perceptie hebben, wil ik u nog eens duidelijk vragen of dat ook zo is in de lezing van het regeerakkoord – wat ik toch versta –, of het correct is, zoals u hebt aangegeven bij de bespreking van de beleidsnota, en of dat de lijn en de visie zijn die u zult aanhouden.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ondertussen worden we geconfronteerd met een grote versnippering als het gaat over waterbeheer. Sta me toe te zeggen dat er in de vorige eeuw vanuit Vlaanderen veel te weinig waterbeleid is gevoerd.

Het is mijn persoonlijke mening dat we vanuit Vlaanderen vat op de problematiek willen hebben. Wil het Vlaams Parlement stellen dat ik me niet moet moeien en dat ik dat moet overlaten aan polders en wateringen, aan de lokale besturen en aan de gouverneurs? Ik hoor het graag. Als er Vlaamse volksvertegenwoordigers zijn die vinden dat er geen waterbeleid op het Vlaams niveau moet zijn, heb ik graag dat ze dat zeggen. Dan zal ik me ook niet in heel dat verhaal moeien. Ik ben hier al vanaf de eerste dag mee bezig. Op de eerste dag heb ik gezegd dat dit een groot probleem is. Als we geen waterbeleid op Vlaams niveau voeren, weet ik niet

hoe we het moeten oplossen. Ik vind dat er op het Vlaams niveau een zekere aanpak moet zijn, uiteraard samen met de spelers die zich op het veld bevinden. Ik heb het dan nog niet gehad over de zes drinkwaterbedrijven.

Ik sta hiervan versteld. Toen ik eraan begon, was dat voor mij onbekend terrein. Ik sta ervan versteld wie allemaal iets over water te zeggen heeft. Dat is ongelooflijk. De ene zegt A, de andere zegt B en de volgende zegt C. Ik vind dat we in de eenentwintigste eeuw vanuit Vlaanderen een waterbeleid moeten voeren. Uiteraard zullen we de spelers op het veld hierbij betrekken. Er moet echter iets aan die versnippering worden gedaan. Als het om kwantiteit, kwaliteit, oppervlaktewater en grondwater gaat, moet er gewoon een integrale, gebiedsgerichte aanpak zijn. Dat staat voor mij centraal.

Wat het werkingsgebied van polders en wateringen betreft, hebben we gezien dat het aantal polders en wateringen de voorbije jaren door de vrijwillige fusieoperaties en opheffingen wat is afgenomen. We zijn van 95 naar ongeveer 60 gegaan. Met die vrijwillige fusieoperaties zijn we nog niet waar we moeten zijn.

Het is duidelijk dat we naar een efficiënt en modern waterbeheer moeten gaan. Dat is voor kleine besturen vaak niet haalbaar, ook omdat de particuliere belangen van de eigenaars te sterk wegen op de samenstelling van de bestuursorganen en omdat niet alle belangen inzake integraal waterbeleid voldoende evenwichtig aan bod komen. Ook daarvoor wil ik in het algemeen belang op korte termijn een oplossing vinden. Dat zal de weg zijn die ik zal bewandelen.

Over de rol van de provincies hoor ik verschillende meningen. De Vlaamse Regering moet de bespreking van de conceptnota nog starten. Ik zal daar geen voorafname op doen, want dat zou niet eerlijk zijn ten aanzien van mijn collega's in de Vlaamse Regering. Ik zal dat nog voor het zomerreces doen, maar de Vlaamse Regering zal dit eerst bespreken.

Kortom, hoe meer ik me in de watermaterie verdiep, hoe fascinerender en ongelooflijker ik het vind wie ik allemaal tegenkom die met water bezig is. Voor mijn aanstelling was dit voor mij onbekend terrein. Ik val elke dag van mijn stoel. Ik vind dat we op Vlaams niveau een waterbeleid moeten voeren en een richting moeten aangeven. Zo kunnen we volgens mij de komende jaren voorbereid zijn op de droogteproblematiek en de waterschaarste.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Ik ga er zeker mee akkoord dat we de kwaliteiten van het personeel van de wateringen en van de mensen op het terrein moeten blijven inzetten, ook als het beleid door de Vlaamse overheid wordt gecoördineerd. Ik ben heel duidelijk geweest over de beleids- en beheersstructuren. Er zijn op het terrein mensen die echt bekwaam zijn en die overigens niet enkel in de wateringen, maar ook op andere vlakken met water en de droogteproblematiek bezig zijn. Ik heb het zeker niet over hen, maar over het beleid en het beheer ben ik zeer duidelijk. Die structuren horen niet meer thuis in het Vlaanderen van nu.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Piet De Bruyn aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de toepassing van het Bermbesluit – 2462 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Minister, collega's, van water naar bermen, het is in deze commissie maar een kleine stap. Het probleem dat ik vandaag wil aankaarten, is velen onder jullie bekend. Er is een aantal decennia geleden hard gestreden voor het Bermbesluit dat een gepast antwoord moest bieden op het platspuiten van onze bermen, wat toen gebruikelijk was.

Het Bermbesluit staat toe dat er vanaf 15 juni wordt gemaaid zodat de voorjaars-bloeiers alle tijd hebben om zaad te vormen en te verspreiden met het oog op de biodiversiteit, maar ook dat er om veiligheidsredenen, en dan gaat het vooral om verkeersveiligheidsredenen, vroeger kan worden gemaaid.

Wie de voorbije weken rondreed in Vlaanderen, zag dat blijkbaar heel veel plaatsen nood hebben aan die veiligheidsmaaibeurt, want kilometerslang werden we geconfronteerd met gemaaide bermen, en dat ver voor 15 juni. Dat kan uiteraard niet de bedoeling zijn en het lijkt dan ook dat heel wat gemeenten die veiligheids-maaibeurt iets te gemakkelijk hanteren om gewoon het werk verdeeld te krijgen, waar ik nog wel enig begrip voor kan opbrengen.

Minister, wat kunt en zult u doen om die steden en gemeenten die het nu niet te nauw nemen met de correcte toepassing van het Bermbesluit aan te sporen om dat toch te doen?

Lokale besturen kunnen een subsidie ontvangen voor de opmaak of evaluatie van een bermbeheerplan op voorwaarde dat dit is goedgekeurd door het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Hoeveel gemeenten hebben een dergelijk bermbeheerplan? Bestaat daarin een evolutie, met andere woorden, is deze methode de afgelopen jaren populairder geworden bij de gemeenten?

Overtreding van artikel 6 wordt gestraft overeenkomstig de artikelen 44 en 47 van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud. Kunt u verduidelijken wie sanctioneert en hoe vaak dit gebeurt?

Niet alleen de gemeenten maar ook gewestelijke instanties, provincies en waterwegbeheerders maaien. In hoeverre passen zij het Bermbesluit correct toe? Hebt u daar zicht op? Werden de laatste jaren nog inbreuken vastgesteld?

Bestaat er een netwerk waar goede praktijkvoorbeelden kunnen worden uitgewisseld? Er zijn immers wel een aantal gemeenten die het Bermbesluit op een zeer verstandige manier toepassen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: De bevoegdheid voor het handhaven van deze wetgeving ligt bij de Natuurinspectie van Natuur en Bos en de politie. Natuur en Bos heeft in 2010 een eerste keer een sensibiliseringscampagne gevoerd ten aanzien van de gemeenten. Begin mei van dit jaar werden een aantal gemeenten opnieuw aangeschreven om hen specifiek te wijzen op de kernpunten van het Bermbesluit. Dit specifiek schrijven was gericht aan gemeenten waar er in het verleden overtredingen werden vastgesteld. We hebben dus zeer gericht gewerkt.

Voor het brede publiek was er eind mei een post op sociale media waarin het nut van het Bermbesluit uit de doeken werd gedaan. Dat bericht werd massaal bekeken en geapprecieerd en begin juni werd een gerichte digitale nieuwsbrief naar de openbare besturen gezonden.

Naast veiligheid zijn er ook diverse ecologische redenen om in een aantal gevallen een berm vroeger te maaien. Zo leerde ik dat een berm vroeger dan 15 juni gemaaid moet worden wanneer de berm te voedselrijk is en men wil verschrallen om zo de bloemenrijkdom te vergroten. Meer informatie over het ecologisch

bermbeheer is ook terug te vinden op de websites van het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) en van het ANB.

Het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) heeft in 2017 een nieuwe methodiek uitgewerkt waarmee bermen vlotter en accurater kunnen worden geïnventariseerd met het oog op het opmaken van een bermbeheerplan of het aanpassen van het gevoerde beheer.

Bermbeheerplannen zijn langlopende plannen. Om na te gaan hoeveel gemeenten beschikken over een bermbeheerplan dat nog geldig is, is onderzoekswerk nodig. We hebben tussen het moment waarop u uw vraag heeft ingediend en vandaag nog niet alles kunnen opvragen.

Wat de jaren 2016 tot en met 2019 betreft, beschikken we over een databank die we onmiddellijk kunnen raadplegen.

We zien dat er daar nog maar zeven gemeenten zijn. Daarnaast werden er tijdens die periode verschillende beheersplannen van provincies, het AWV en De Vlaamse Waterweg (DVW) goedgekeurd.

De Natuurinspectie kan overtredingen vaststellen. Ook de politie kan dat doen. Bij mijn weten is er in 2019 één proces-verbaal opgesteld tegen de gemeente Wingene wegens schending van het Bermbesluit. De Natuurinspectie heeft de laatste jaren geen andere openbare instanties geverbaliseerd voor overtredingen op het Bermbesluit.

Binnen de Vlaamse overheid is al jaren een werkgroep Ecologisch bermbeheer actief, getrokken door het AWV, met vertegenwoordigers van het departement Omgeving. Hierin worden de praktische uitvoering en de processen rond het beheer van de vegetatie in de bermen langs gewest- en autosnelwegen besproken. Daarnaast bestaat er een informeel netwerk van experts die hun kennis ad hoc inbrengen.

Het departement Omgeving maakte ook een Leidraad natuurtechniek die online te raadplegen is.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb er alle begrip voor dat er, in het korte tijdsbestek tussen het stellen van de vraag en het beantwoorden ervan, geen volledige inventaris kon worden opgemaakt van gemeenten met een bermbeheerplan. Het zou fijn zijn indien het werk, op het ogenblik dat het is gebeurd, dan ook wordt overgemaakt aan de politie. Dat zou ik wel waarderen. Omdat ik nogal geloof in het opmaken van die bermbeheerplannen en we in de cijfers voor 2016-2019 merken dat slechts een beperkt aantal gemeenten daarvan heeft gebruikgemaakt, denk ik dat daarop inzetten een goede manier is om het toch wat ongebreidelde veiligheidsmaaien dat we nu zien wat in te perken. Ik vind het jammer voor de gemeente Wingene dat ze hier nu met naam wordt genoemd, want ik ben ervan overtuigd dat er meer gemeentes zijn dan de gemeente Wingene die het de voorbije maanden en jaren niet zo nauw hebben genomen met de bepaling van het Bermdecreet, al zijn ze dan niet gesanctioneerd. Het beperkte aantal pv's dat werd opgemaakt, correspondeert in geen enkel opzicht met het aantal overtredingen. Daar ben ik vrij zeker van.

Minister, ik zou u ook durven te vragen om erover na te denken of het niet zinvol is om die algemene sensibilisering, die er blijkbaar in 2010 is geweest naar alle gemeenten, te herhalen. Dat zou goed zijn, denk ik. Het is uiteraard zinvol om gemeenten die recent in overtreding gingen, eraan te herinneren dat dat niet voor

herhaling vatbaar is, maar ik denk dat een bredere campagne naar meerdere gemeenten ook aangewezen is.

En dan is er iets dat mij echt heeft verbaasd, namelijk dat het voortijdig maaien ook kan gebeuren als men de verschraling in de hand wil werken. Ik dacht dat vooral het afvoeren van het maaisel daarin bepalend was en niet of dat dan vóór of na 15 juni moet gebeuren. Dat was voor mij in ieder geval een nieuw gegeven. Ik dacht dat we die verschraling vooral in de hand werkten door het maaisel af te voeren. Maar goed, dat is misschien eerder een technische vraag die ook op een later tijdstip kan worden beantwoord.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega's, minister, ik sluit graag aan bij deze vraag. Want ook ik stel elke dag inbreuken op het Bermdecreet en het Bermbesluit vast. En het verwondert mij eigenlijk niet dat er slechts één gemeente een pv heeft gekregen, want er wordt daarop inderdaad nauwelijks handhaving toegepast.

Het is dus heel belangrijk dat we daar meer werk van maken. Ik nodig iedereen in de commissie uit om in zijn eigen gemeente en in de omliggende gemeenten te gaan kijken: je zult altijd een inbreuk op het Bermdecreet kunnen vaststellen. Daarom is het misschien niet zo'n goed idee om alleen gericht naar die ene gemeente te sensibiliseren, zoals ik daarnet begreep uit uw antwoord, minister. Want het lijkt me echt nodig dat naar alle gemeenten te doen.

Ik heb hier nog een bijkomende opmerking bij. De lokale besturen zijn één aspect. Daar is er heel wat werk aan de winkel. Maar ook de Vlaamse overheid past niet altijd dat Bermbesluit toe. Zowel bij het AWW als bij DVW heb ik inbreuken kunnen zien – op zicht, want ik heb de documenten natuurlijk niet kunnen raadplegen. Het gaat om maaibeurten die afwijken van de datum van 15 juni en waarvoor er geen bermbeheer is. Het lijkt mij dus ook wel écht nodig dat alle partners, en zeker de Vlaamse overheid, daarin het voorbeeld geven. Want je kunt de gemeenten niet met de vinger wijzen als je het zelf niet helemaal toepast. Ook daar is er heel veel werk aan de winkel. Zoals die lokale besturen worden gesensibiliseerd, moeten zeker ook de partners en onze eigen overheid worden gesensibiliseerd.

Ik kijk verder uit naar de cijfers die de heer De Bruyn heeft opgevraagd. Ze lijken mij op dit moment namelijk niet volledig te zijn.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, wij zullen de cijfers overmaken aan de commissie, dat is geen probleem. Het bezorgt ons gewoon wat werk om ze te verzamelen.

Mevrouw Schauvliege, ik vind het wel raar dat u spreekt over een inbreuk op zicht. Als we hier straks allemaal gaan beginnen zeggen dat we een inbreuk op zicht hebben vastgesteld, dan vind ik dat zeer gevaarlijk. Ik vind dat dat niet past, voor niemand, en al zeker niet voor een volksvertegenwoordiger. Voor hetzelfde geld was daar een afwijking voorzien. Als u zegt dat er een inbreuk is, dan moet u dat melden en dan moet dat onderzocht worden. Maar op een inbreuk op zicht, sorry, daar ga ik echt niet op in. Ik vind het zelfs zeer populistisch om dat zo te stellen.

Uiteraard moeten de Vlaamse overheden ook voldoen aan hun verantwoordelijkheid. Als er inbreuken zijn, dan moeten die worden nagekeken. De lokale besturen hebben in dezen ook een verantwoordelijkheid. Zij zijn voor alle duidelijkheid verantwoordelijk voor hun bermbeheerplannen. Wij zullen met onze natuurinspecteurs kijken of we dat al dan niet nog verder moeten opdrijven. Het gemakkelijkste is natuurlijk dat de lokale besturen gewoon voldoen aan hun verplichtingen. Dan moeten we daar

niet al te veel inspecteurs op af sturen. Ik zal het meenemen in het volgende gesprek met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG).

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): De minister heeft alweer gewezen op het puike werk dat INBO hier verricht en kan leveren met een nieuwe manier om bermen te inventariseren, om te kijken naar de biologische waarde en diversiteit van die bermen, gekoppeld aan wat de minister in het antwoord op mijn laatste vraag heeft aangegeven, namelijk dat er een breed netwerk bestaat waarin expertise wordt uitgewisseld. Ik denk dat beide elementen moeten kunnen bijdragen tot meer gemeenten met een goedgekeurd bermbeheerplan, waarin dan ook een grotere diversiteit in het maaien kan worden opgenomen. Dat kan soms voor 15 juni worden gemaaid, dat kan soms ook lang na 15 juni worden gemaaid. Het instrument van het bermbeheerplan, met alle knowhow die INBO en anderen kunnen leveren, blijft voor mij de weg die we moeten bewandelen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vergunningsaanvraag voor een asbeststortplaats in Balegem-Oosterzele – 2463 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege, ik heb vastgesteld dat uw vraag uit twee onderdelen bestaat. Het eerste deel is een algemene beleidsvraag, dat is geen probleem. Maar het tweede onderdeel van uw vraag peilt naar een uitspraak van de minister over een individueel dossier van een vergunningsaanvraag. Ik zou u willen vragen om die vraag niet te stellen, anders staat het de minister vrij om daar uiteraard niet op te antwoorden. Ik heb dat al een aantal keren gezegd. Ik heb uw vraag ontvankelijk verklaard omwille van het beleidsaspect. Maar als we dat blijven doen, dan zal ik in het vervolg strenger moeten zijn en dergelijke vragen gewoon schrappen. Ik laat dat aan u over.

U hebt het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Ik heb inderdaad een vraag over het Vlaamse beleid op het vlak van asbest naar aanleiding van een specifieke case. Ik zal niet op de specifieke case ingaan.

Minister, in de beleidsnota Omgeving geeft u aan dat u een actief asbestafbouw-beleid wilt voeren, met als doel gefaseerd volgens prioriteit, een afbouw van risicovolle asbesthoudende materialen te realiseren, tegen 2034 voor de meest risicovolle asbesttoepassingen en tegen 2040 voor alle andere asbestproducten in slechte staat. Wij ondersteunen dat beleid volledig.

Om die doelstelling waar te maken zal er in de komende twintig jaar naar schatting tussen de 2 en 3 miljoen ton asbestafval afgevoerd en verwerkt moeten worden. Jaarlijks brengt de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) de restcapaciteiten van de bestaande, reeds vergunde stortplaatsen in kaart en maakt ze openbaar. Op de reeds vergunde categorie 1-stortplaatsen is er een restcapaciteit van 7,8 miljoen ton, rekening houdend met de jaarlijkse aanvoer, goed om ongeveer zestien jaar te overbruggen. Op de categorie 2-stortplaatsen is er nog capaciteit voor 10 jaar beschikbaar.

De OVAM adviseert dan ook om geen extra stortcapaciteit te vergunnen in haar beleidsdocument 'De rol van stortplaatsen binnen het materialenbeleid' en zegt: "Bijkomende stortcapaciteit voor gevaarlijk afval creëren op nieuwe locaties, die nog niet vergund zijn voor het storten van gevaarlijk afval (categorie 1) is niet wenselijk."

De opslag van asbest wordt niet langer beschouwd als de veiligste methode om de afgifte van asbestvezels in het milieu – voornamelijk in de lucht en het grondwater – voor onbepaalde tijd te beëindigen. Opslagfaciliteiten zijn slechts een tijdelijke oplossing, omdat asbestvezels in de loop van de tijd nauwelijks vergaan.

We moeten dus zoeken naar andere methodes, andere oplossingen. Die worden ook onderzocht. Innovatie op het vlak van verwerking van asbestcement is in volle gang. Zo blijkt uit recente studies dat nieuwe technieken als thermische denaturatie en mechanisch chemische destructie op het gebied van praktische haalbaarheid even hoog scoren als storten. Bovendien neutraliseren dergelijke innovaties het asbestcement waardoor het opnieuw gebruikt kan worden als grondstof. Er zijn voorbeelden in Nederland, Frankrijk en de UK waarbij volop met die technieken aan de slag wordt gegaan, weliswaar in pilots. Ze zijn veelbelovend, maar er is nog heel wat onderzoek over nodig. Ook in Vlaanderen was en is er onderzoek. We zijn ook heel blij dat de OVAM daar verder op inzet.

De aanleiding van deze vraag was een openbaar onderzoek. De vraag is hoe we daar in de toekomst verder mee omgaan. Er waren hierover onlangs vragen, zowel in mijn provincie als in andere provincies.

Minister, hoe staat u hiertegenover? De OVAM zegt op dit moment geen bijkomende opslagcapaciteit nodig te hebben. Wat is uw mening over deze uitspraak? Kunt u die volgen? Als u die mening volgt, wat betekent dat dan in de toekomst voor aanvragen om in bijkomende opslagcapaciteit te voorzien in Vlaanderen? Zult u die aanvragen blijven behandelen of kunnen er andere acties ondernomen worden?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik zal niet ingaan op de vergunning zelf maar wel een aantal belangrijke vragen die u stelt beantwoorden.

In de visienota van de OVAM, die wel al van 2012 dateert, wordt ervoor gekozen om geen bijkomende stortcapaciteit meer toe te laten op nieuwe locaties. Hierbij wordt onder 'nieuwe locatie' verstaan: een locatie waar nog geen vergunde categorie 1- of 2-stortplaats in exploitatie is. De capaciteitsplanning wordt elk jaar opgevolgd door de OVAM. Op basis van de laatste actualisatie van deze cijfers, waarop ik straks nog terugkom in het antwoord op uw tweede vraag, is er op dit moment geen onmiddellijke noodzaak om bijkomende capaciteit te vergunnen.

De bepalingen rond stortcapaciteit werden ook verankerd in het uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval 2016-2022.

Inderdaad, wij hebben heel wat ambitie op het vlak van de afbouw van asbest. We hebben daar ook extra budgetten voor vrijgemaakt. Bij de laatste begrotingsbesprekingen heb ik nogmaals extra middelen gevraagd en gekregen.

Uit de realisatie van het asbestafbouwbeleid zal inderdaad naar schatting ruim 2,5 à 3 miljoen ton asbesthoudend materiaal vrijkomen in de periode 2019-2040.

Asbesthoudende afvalstoffen kunnen worden gestort op stortplaatsen van categorie 1 en 2. Op de huidige vergunde categorie 1- en 2-stortplaatsen is er op 1 januari 2019 nog 15,7 miljoen ton stortcapaciteit beschikbaar. Die beschikbare capaciteit dient uiteraard niet enkel voor asbest. In 2018 werd er in totaal ongeveer 1,26

miljoen ton gestort op deze stortplaatsen, waarvan ongeveer 150.000 ton asbesthoudende afvalstoffen. Het in de komende jaren te verwerken asbesthoudend afval past dus binnen de bestaande en reeds vergunde stortcapaciteit voor categorie 1 en 2. De capaciteitsplanning voor stortplaatsen wordt jaarlijks opgevolgd door OVAM, zodat er tijdig kan worden ingegrepen indien dit nodig zou zijn. Op basis van de huidige inzichten zitten we op de goede weg.

OVAM volgt ook nauw de ontwikkelingen op rond alternatieve verwerkings-technieken. Men zegt mij dat er op zeer korte termijn nog geen doorbraak zal zijn. Ik hoop echt dat we een doorbraak zullen kunnen realiseren.

Het dossier dat aanleiding heeft gegeven tot deze vraag, werd ingediend bij de Bestendige Deputatie van Oost-Vlaanderen. Het is niet aan mij om hier een uitspraak over te doen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. We zijn het er helemaal mee eens. OVAM volgt inderdaad een aantal dingen zeer nauwkeurig op. We zien dat er nog voldoende ruimte is op de huidige stortplaatsen om met het asbestafval aan de slag te gaan. We zien dus ook niet de noodzaak om extra locaties te voorzien.

Vandaar ook mijn tweede vraag. Als u dat ook vindt – en u heeft bevestigd dat OVAM dit aangeeft –, lijkt het u dan niet beter, zowel voor de volksgezondheid als voor de rechtszekerheid van heel veel bedrijven, om een moratorium in te stellen voor nieuwe locaties voor categorie 1-stortplaatsen waar asbest kan worden gestort? Het is dan gewoon duidelijk. Het kan tijdelijk zijn zodat, als er toch een tekort zou komen, het kan worden opgeheven. Nu lijkt het toch wel heel veel tijd en heel veel energie van heel veel partners te kosten om telkens weer de strijd aan te gaan, wetende dat er op dit moment geen probleem is, niet in capaciteit en niet in spreiding over Vlaanderen. Men kan op dit moment met zijn asbestafval terecht op de bestaande locaties. Lijkt het dan niet zinvol dat Vlaanderen heel duidelijk een signaal zou geven, niet alleen in woorden, en op dit moment een verbod zou opleggen dat ervoor zorgt dat het voor iedereen helder en duidelijk is. Asbest is toch wel een zeer gevaarlijk materiaal waarvoor voorzichtigheid aan de dag moet worden gelegd.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik wil even verder gaan op de vraag van collega Schauvliege over het aantal asbeststorten.

Minister, u hebt net gedefinieerd wat u bedoelt met een nieuwe asbeststortplaats. Ik heb begrepen dat, waar al een stortplaats is, eventueel kan worden onderzocht of op een bepaald deel alsnog asbestafval kan worden gestort. Heb ik dat goed begrepen? Ik zou graag hebben dat u dit ontkent en dat ik het verkeerd heb begrepen, maar zo heb ik het wel begrepen.

Ik wil u ook herinneren aan het antwoord op een schriftelijke vraag waarin u eigenlijk ondubbelzinnig was. U zei heel duidelijk: "Aangezien er op heden nog voldoende stortcapaciteit is, is er op basis van de huidige inzichten de eerstvolgende jaren geen noodzaak om extra stortcapaciteit voor asbestafval te voorzien."

Ik begrijp daaruit heel duidelijk dat u zegt dat er bij de huidige stortplaatsen nog kan worden bijgestort, maar dat we zeker geen nieuwe plekken gaan voorzien voor asbestafval. Kunt u daar alstublieft wat duidelijkheid over verschaffen?

Ten tweede gaat mijn bezorgdheid ook naar de huidige plaatsen waar asbestafval wordt gestort. Ik krijg regelmatig meldingen van omwonenden, en u allicht nog veel meer dan ik, die mij zeggen dat het wat handhaving betreft toch niet echt heel goed lijkt te lopen. Asbeststortplaatsen hebben vaak een kwalijke reputatie, kijk bijvoorbeeld naar SVK Sint-Niklaas. Maar er zijn er nog andere.

Mijn vraag is ook om de handhaving en de inspectie daarop op te drijven, omdat mensen zich rond die stortplaatsen heel onveilig voelen. Als we dan toch asbest storten – ik begrijp van u dat we dat de eerstkomende jaren ook gaan blijven doen –, dan moeten we zorgen dat dat in de allerveiligste omstandigheden kan gebeuren. Het kan niet dat men een loopje neemt met de veiligheid. Kunt u mij daarin volgen om die inspectie en handhaving op te drijven?

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Ik kan collega Danen daar volledig in volgen. Het gaat over de handhaving en ook de opvolging van de projecten. Want ik heb toch de indruk dat er bij de afbraak die er gebeurt met asbest een probleem is. Ik heb dat vijftien jaar of langer geleden ook al in de gemeente aangegeven. Je hebt firma's die daarvoor gecertificeerd zijn, en zelfs zij nemen een loopje met de manier waarop het materiaal wordt behandeld.

We weten allemaal dat het verschrikkelijke gevolgen kan hebben. Maar als we het onder de grond steken, in welke mate moeten we het naderhand dan weer saneren? Ik heb begrepen dat er inderdaad een drietal mogelijkheden zijn om het te verwerken. Twee daarvan werden daarstraks ook al vermeld door mevrouw Schauvliege. Maar ten derde is er ook nog de mogelijkheid van schimmelculturen. Wordt dat ook onderzocht?

U hebt in het antwoord op die schriftelijke vraag inderdaad gezegd dat we nog een aantal jaren verder kunnen. Maar in hoeverre gaan we tijdens die jaren het onderzoek opdrijven? Want in Overijssel in Nederland staat er bijvoorbeeld een verwerkingsfabriek, waar door oververhitting – 1100 graden – het asbest niet meer schadelijk zou zijn. In welke mate is daar nog capaciteit aanwezig, en in hoever is dat onderzoek bij ons gevorderd, zodat wij ook op die manier asbest kunnen verwerken?

Ik denk ook dat de Nederlanders niet happig zijn over de manier waarop wij asbest afvoeren. Want daar zien we dat we het wel moeten verpakken, maar dat die verpakkingen dikwijls stuk gaan. Ik neem dus aan dat Nederland niet happig is om zo'n transport toe te staan. Maar hoever staan de onderzoeken naar alternatieven, en tegen welke termijn denkt u die te kunnen afronden?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil graag ook even aansluiten bij deze vraagstelling rond asbest. We weten allemaal dat we daar heel voorzichtig mee moeten omgaan, maar het actieplan voor asbestafbouw in Vlaanderen is daarover heel duidelijk. Ik denk dat Vlaanderen daar echt een punt van wil maken om versneld naar een asbestveilig Vlaanderen te kunnen gaan.

Dan is de afvoer natuurlijk een zaak waar we goed over moeten nadenken: op welke manier gaan we dat organiseren? Het is zeer terecht dat de kennis en expertise van de OVAM daarnet ook werd aangestipt. Maar ik zou toch graag even een verdere doorkijk willen maken. U stelt heel duidelijk dat er de eerstvolgende jaren geen probleem is wat betreft eventuele stortcapaciteit.

Kunt u echter iets meer duiding geven over de wijze waarop dat dan permanent zal worden gemonitord de eerstkomende jaren? Als men er daadwerkelijk in slaagt,

waar ik echt wel op hoop, om veel sneller naar een afbouw te gaan, hoe kan er eventueel dan ook snel worden geschakeld? Is er een permanente monitoring en ook overleg met de sector om dat goed op elkaar af te stemmen? Hoe ziet u dat? Hoe wilt u dat bewerkstelligen?

Het instrument van een moratorium, eventueel tijdelijk, werd aangehaald. Dat kan misschien een instrument zijn, maar misschien ziet u andere mogelijkheden om dat in goede banen te leiden. Daar zou ik graag van u iets meer duiding bij krijgen.

Er werd verwezen naar de stortcapaciteit, maar er is ook het verwerken. Kan daar sneller naar worden overgestapt? Hoe staat de sector daartegenover? Zijn er daar mogelijkheden? Hoe kijkt u daarnaar? Misschien is dat op iets langere termijn. We moeten dat vooral goed op elkaar kunnen afstemmen, en er moet snel worden geschakeld als er mogelijkheden zijn.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Op basis van de huidige inzichten en cijfers is er de eerstvolgende jaren geen nood aan het vergunnen van extra stortcapaciteit voor asbestafval. Het is de OVAM die de capaciteitsplanning voor stortplaatsen jaarlijks opvolgt. Hoe doen ze dat? Dat is ook een vraag die hier aan bod is gekomen. Dat is een vraag die al sterk ingaat op het operationele. Waarschijnlijk gebeurt dat aan de hand van cijfers: hoeveel komt er binnen, hoeveel gaat er weg, in hoeveel miljoen euro extra is voorzien om asbest weg te halen, hoeveel zal er worden verwijderd? Ik denk dat die planning op basis daarvan gebeurt. Als ze me zeggen dat er op basis van de huidige inzichten de eerstvolgende jaren geen nood aan is, dan is dat zo.

Wat de collega's van Groen misschien wel nog moeten weten, is dat elke vergunningsaanvraag natuurlijk steeds moet worden bekeken. De capaciteit is één zaak, maar er zijn ook nog andere parameters die moeten worden bekeken bij een vergunningsaanvraag. Ik begrijp dus niet zo goed de vraag dat ik moet zeggen dat daar nu niks meer komt. Ik begrijp eigenlijk niet zo goed waar ze naartoe willen. Elke vergunningsaanvraag móet steeds worden bekeken. Voor alle duidelijkheid, in eerste instantie is ook de provincie aan zet.

Wat die alternatieve technieken betreft, wij volgen dat dus ook mee op. We kijken ook naar de buurlanden. In Nederland loopt er een pilootproject voor de verwerking van asbestcement met afvalzuren. Er is een installatie in opbouw voor de specifieke verwerking van met asbest verontreinigd metaal. Dat laatste is een niche als het gaat over asbestafvalstromen. Dat pilootproject is beloftevol. We bekijken dat, maar op dit moment zijn we nog ver van iets grootschaligs. De vitrificatie in Frankrijk volgen we ook op. Weet wel dat dat enorm duur is, en het blijft een marginaal spoor ten opzichte van het bergen in stortplaatsen in Frankrijk.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, hartelijk dank voor uw antwoord. Asbest is bijzonder gevaarlijk. U geeft zelf heel duidelijk aan – en daar zijn we heel tevreden mee – dat er geen capaciteitsprobleem is. Onderzoek naar nieuwe technieken zijn volop bezig. We hebben nog capaciteit voor tien jaar. We mogen toch wel verwachten dat er binnen die tien jaar een duidelijk antwoord zal worden geboden op die problematiek.

Het lijkt me echt zeer essentieel dat er een heel duidelijk signaal komt dat de capaciteit er niet is, dat bijkomende capaciteit niet nodig is. Het lijkt me heel goed mogelijk dat u een vergunningstop voor bijkomende asbeststortplaatsen kunt aankondigen. Dat zou pas duidelijk zijn en rechtszekerheid bieden. Het zou er ook voor zorgen dat alle energie die er op dit moment moet worden gestoken in het

aanvechten van dergelijke dossiers door buurtbewoners, niet nodig is. Het lijkt mij echt mogelijk om dat te doen, en ik roep u dan ook op om dat te doen. Als u dat niet doet, zullen wij alvast een initiatief nemen om de discussie verder te voeren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over natuurgebieden als bondgenoot in het klimaatbeleid – 2519 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Natuurgebieden kunnen een belangrijke bondgenoot zijn in een veranderend klimaat. Zo biedt het creëren van natuur kansen om water in tijden van overlast vast te houden en in tijden van droogte geleidelijk terug te geven. Dat zijn natuurlijke klimaatbuffers.

In Nederland werd in 2008 reeds een actieprogramma opgestart om dergelijke klimaatbuffers te realiseren. Natuurlijke processen krijgen de ruimte, waardoor de gebieden meegroeien met de klimaatverandering. De klimaatbuffers vervullen een rol bij het vasthouden en opvangen van water, het voorkomen van watertekorten, het temperen van hitte en het verminderen van de uitstoot van kooldioxide in de atmosfeer.

Veengebieden vergen in heel dat pakket een specifieke aandacht, niet alleen omdat deze gebieden zeer belangrijk zijn voor de biodiversiteit. Veen speelt ook een superbelangrijke rol in de strijd tegen de klimaatverandering. Slechts 3 tot 5 procent van de totale landoppervlakte op het noordelijk halfrond bestaat uit veen, maar die veengebieden bevatten wel 33 procent van alle koolstof in de bodem. Het zijn dus echt 'koolstofsinks', die we moeten behouden. Veengebieden hebben dus een groot potentieel om koolstof op te slaan en een positieve bijdrage te leveren aan de klimaatproblematiek.

Verdroging van veen is daarentegen nefast, zowel voor de biodiversiteit als voor de vrijstelling van de opgeslagen koolstof. Door Natuurpunt werd hier een pilootproject opgestart in het kader van een Europees project met partners uit België, Nederland, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Ierland. Een structureel beleid in Vlaanderen om veengebieden beter te beschermen, is nodig.

Minister, gaat u ermee akkoord dat een actieprogramma voor de realisatie van klimaatbuffers in Vlaanderen dringend noodzakelijk is? Wanneer zult u daar werk van maken? Gaat u ermee akkoord dat dringende maatregelen nodig zijn om de veengebieden in Vlaanderen te beschermen en te herstellen? Zult u hiervoor een actieplan opmaken? Wanneer mogen we dat verwachten?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: In het ontwerp Vlaams Adaptatieplan 2021-2030 voorzie ik onder de strategie 'Groenblauwe netwerken maximaliseren' een maatregel rond het versterken van grote en kwaliteitsvolle natuurlijke en halfnatuurlijke gebieden. Grote groene ruimtes zoals stadsbossen, die fungeren als koele oases voor de bevolking en als bron van koele lucht voor de mildering van het hitte-eilandeffect, of natuurrijke riviervalleien en natuurlijke bufferbekkens die wateroverlast door rivieren opvangen en water kunnen vasthouden in de strijd tegen droogte, kunnen klimaatbuffers vormen.

De Vlaamse overheid werkt samen met lokale overheden en lokale belanghebbers aan een klimaatbufferprogramma. Dit programma biedt de inwoners van verstedelijkte gebieden de vlot toegankelijke, koele en schaduwrijke gebieden aan die ze nodig hebben. Het programma legt ook grootschalige natuurgebieden en groenblauwe netwerken aan ter bescherming van gebieden tegen wateroverlast.

Ik kan al melden dat het Departement Omgeving, het Agentschap Natuur en Bos (ANB), de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), het instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) samen met de federale, Waalse en Brusselse partners, een voorstel voor een LIFE-project hebben ingediend. Een van de centrale acties in dat project is het opstellen en uitvoeren van een programma voor klimaatbuffers met focus op de verstedelijkte gebieden. Dit zal natuurlijk in overleg en samenwerking met de stakeholders gebeuren. Het project zal van 2021 tot 2028 lopen en zal hopelijk in september 2020 voor goedkeuring aan de Europese Commissie worden voorgelegd.

De rol van veengebieden in de koolstofopslag en in het vasthouden van water in verband met wateroverlast is onmiskenbaar. Zoals ik in het verleden heb aangehaald, wil ik de natuur actief inzetten om de gevolgen van de klimaatverandering te milderen. Moerassen en valleigebieden, waar de veengebieden een deel van uitmaken, spelen hier natuurlijk een belangrijke rol in.

Ik streef naar gezonde vallei-ecosystemen en wil tegen het einde van deze regeerperiode bijkomend 20.000 hectare natuur onder effectief beheer brengen. Ik wil de natuurlijke dynamiek in valleigebieden herstellen en, waar wenselijk, bijkomende natte natuur creëren. We moeten door middel van een gebiedsgericht programma ook actief inzetten op de geïntegreerde uitvoering van het herstel en de inrichting van wetlands, met het oog op de waterbeheersing, de natuurontwikkeling en de klimaatmitigatie. Het ANB, de VMM en Natuurpunt werken momenteel samen aan de opmaak hiervan. Vervolgens zullen ze met lokale gebiedscoalities gezamenlijk aan de uitvoering werken.

In het kader van de opmaak van het reactief afwegingskader voor de prioritering van het watergebruik in periodes van waterschaarste gaat bijzondere aandacht naar een betere bescherming van veengebieden tegen verdroging. Concreet heb ik recent de projectuitvoering goedgekeurd van het natuurinrichtingsproject 'Zwarte Beek'. Hierdoor wordt in de vallei van de Zwarte Beek een van de grootste en dikste veenpakketten in Vlaanderen eindelijk beschermd en door een aantal belangrijke hydrologische ingrepen hersteld. Dit gebeurt met het oog op de versterking van de waterbuffering. Het eerstvolgende dossier dat op mijn tafel ligt, betreft het natuurinrichtingsproject 'De Liereman', dat ondertussen al tien jaar aansleept. Ik denk dat we dit dossier zeer snel kunnen afronden. Zo wordt weer een pak waardevolle veenpakketten hersteld.

Voor een accurate bescherming van de veengebieden hebben we onvoldoende zicht op de locatie van de veenbodems in Vlaanderen. Zeker voor de begraven veenlagen is dat het geval. Om die reden heeft het Departement Omgeving een studieopdracht lopen om de veenbossen in Vlaanderen gebiedsdekkend in kaart te brengen. Dat is belangrijk. Indien uit deze studie belangrijke leemtes naar voren zouden komen, zal ik daar op gepaste wijze naar handelen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Dat klinkt allemaal zeer goed en we zijn daar heel tevreden over, want er is echt werk aan de winkel. De voorbije vijftig jaar is in Vlaanderen meer dan 180.000 hectare aan moerasgebieden verdwenen. Het is belangrijk het moerasgebied te herstellen en uit te breiden. Ik spreek in eerste instantie over herstel.

U hebt een aantal goede plannen opgesteld en ik kijk dan ook heel hard uit naar het herstelplan voor de wetlands dat u met de verschillende stakeholders voorbereidt. Ik roep u nogmaals op om niet toe te laten dat bestaande moerasgebieden worden vernietigd, zoals mogelijk met de Groene Delle het geval zou zijn.

Een planning opmaken is supergoed, daar staan we 100 procent achter, maar bescherm ook wat er is, want we zijn al heel veel moerasgebieden kwijt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over bosuitbreiding in de Vlaamse Rand – 2558 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, in de aanvang van uw beleidsnota 2019-2024 kondigt u als een van uw streefdoelen de realisatie van een nettotoename natuur aan, wat vanzelfsprekend alle lof verdient. U stelt in deze nota dat u dit wilt bereiken door in te zetten op topnatuur, door gebiedsgerichte samenwerking, door aankoop van gebieden, door het opzetten van strategische projecten samen met partners en, last but not least, door bosuitbreiding.

In die optiek hebt u enkele weken geleden in de commissie Leefmilieu uw ambitieus bosplan voorgesteld, een bosplan waarin wij echter twee belangrijke projecten misten die wel in uw beleidsnota aan bod kwamen en die van groot belang zijn om de leefbaarheid in de Vlaamse Rand aanzienlijk te verbeteren. In het kader van meer groen in de Vlaamse Rand stelt u in uw beleidsnota immers dat wordt gestreefd naar minstens 20 hectare bosuitbreiding in de zuidelijke open ruimte op Vlaams grondgebied bij de herbestemming van de ex-NAVO-site in Evere, Brussel-Stad en Zaventem.

In uw beleidsnota spreekt u ook over de aanplanting van een miljoen bomen in Vlaams-Brabant, waarvan we intussen weten dat dit aantal overeenstemt met ongeveer 285 à 400 hectare bos, naargelang de dichtheid, die vervat zit in het totaal van 4000 hectare door u geplande bosuitbreiding. Intussen maakte u duidelijk dat niet al die bomen in de Vlaamse Rand zullen worden geplant.

Minister, ik heb een aantal vragen in het kader van de vergroening van en de verhoging van de leefbaarheid in de Vlaamse Rand.

Hoe ver staan uw concrete plannen wat betreft de herbestemming en bosuitbreiding op de ex-NAVO-site in Evere, Brussel-Stad en Zaventem?

Hoeveel van het geplande miljoen bomen in Vlaams-Brabant zult u effectief aanplanten op voormelde site?

Hebt u al een concreet zicht waar in Vlaams-Brabant, en bij voorkeur in de Vlaamse Rand, de overige van dat miljoen bomen zullen worden aangeplant?

Welke initiatieven neemt u in dat verband?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Mijnheer Pieters, het is goed dat ook Limburgers geïnteresseerd zijn in de Vlaamse Rand.

Wat de herbestemming betreft, werken het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en het Vlaams Gewest samen aan een richtplan van aanleg en een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) voor de site om onder andere de bestemmingen van de site aan te passen.

Momenteel zitten we nog in de fase van de gunning voor de ondersteunende opdracht in functie van de opmaak van het richtplan van aanleg en het GRUP. De opdracht slaat op een oppervlakte van 90 hectare. Drie consortia van studie-bureaus schreven in en stelden hun programma en plan van aanpak voor. Elk van de voorstellen voorziet in de realisatie van minstens 20 hectare bos, goed bereikbaar en ecologisch recreatief verbonden met de openruimtegebieden in de omgeving.

Momenteel loopt de gunningsprocedure. Simultaan wordt in goed overleg tussen de ambtenaren van beide gewesten werk gemaakt van een gebiedsinventarisatie zodat maximaal op de potenties kan worden ingespeeld bij de bebossing.

Er werd een federaal-gewestelijk akkoord gesloten dat de inplantingszones voor een aantal programma's op de site bepaalt. Bij het sluiten van dit akkoord besliste de Vlaamse Regering om in minimum 20 hectare bos te voorzien op haar grondgebied op het zuidelijk deel van de site, als deel van een ecologische corridor. Er werden nog geen concrete aanplantingsvoorstellen met aantallen gedaan. Dat aantal bomen hangt immers nauw samen met het gekozen type plantsoen, of er al dan niet van natuurlijke verjonging gebruik kan worden gemaakt, enzovoort.

Maar de plannen zullen worden getoetst aan de vuistregel van minimaal 2000 planten per hectare zodat ervan mag worden uitgegaan dat er minstens 40.000 bomen in bosverband op het Vlaamse gedeelte zullen worden geplant. Een nog onbekend aantal bomen zal solitair, als bomenrij of als groepje worden geplant in de rest van de ex-NAVO-site.

Er lopen enkele interessante studies die meer zicht moeten geven op mogelijkheden voor vergroening. Op korte termijn worden voor bebossing een aantal heel concrete dossiers voorbereid. Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) maakt samen met de partners van de Bosalliantie een prioriteit van de realisatie van de bebossingsdoelstelling tijdens deze regeerperiode. Specifiek in de Vlaamse Rand gebeurt dat ook voor de 20 hectare grote NAVO-site die genoemd wordt in het regeerakkoord.

De resultaten van een gelijkaardige GIS-analyse (geografisch informatiesysteem) voor de eigendommen van de gemeenten en OCMW's in de Vlaamse Rand worden deze maand nog met de betrokken gemeentebesturen besproken om na te gaan wat op korte termijn mogelijk is. In het kader van het project 'Brabantse Wouden' wordt door de kernpartners, het ANB, het Departement Omgeving, Toerisme Vlaanderen en de Provincie Vlaams-Brabant, acht betrokken Vlaamse gemeenten en het middenveld gezocht naar bebossingsmogelijkheden. Daarvoor werken de betrokken aankoopdiensten van onder andere de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) en het ANB nauw samen. Er werden gebieden met een hoge potentie voor bebossing na aankoop of door de eigenaars geselecteerd.

Momenteel loopt een aanschrijffactie naar de eigenaars binnen een tiental van die kernen. Dit gebeurt met het oog op de aankoop of het stimuleren van zelfrealisatie. Deze intensivering en samenwerking resulteerde reeds in een gevoelig hoger aankoopritme in dit gebied. Ik verwijs onder andere naar de buurt van het Hallerbos en het Meerdaalwoud waar in samenwerking met onder andere BOS+ en het bomencharter voor de plantseizoenen 2020-2021 en 2021-2022 grote bebossingsacties worden voorbereid.

Welke initiatieven neem ik verder in dit verband? Nog deze maand bekijken we – ikzelf en collega Ben Weyts – specifiek in de Vlaamse Rand verder de mogelijkheden tot subsidiëring van lokale overheden en verenigingen en maken we die bekend. De beschikbare middelen werden gevoelig vergroot en er wordt in mijn opdracht wetgevend werk verricht dat de juridische drempels voor het aanplanten van bos en bomen moet beperken.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Er wordt concreet aan gewerkt.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Dank daarvoor, minister. U probeert hetgeen u voorstelde tenminste ook te realiseren.

Het miljoen bomen is één zaak. Wat de dichtheid betreft: in mijn ogen worden die meestal ook te dicht aangeplant. Voor mij gaat het veelal over de oppervlakte die wordt aangeplant. Als u inderdaad, zoals u had voorgenomen, die 20 hectare op die site aanplant, en tevens, zoals u aangeeft, met gemeentebesturen samenwerkt om hier of daar nog zaken bij te realiseren, dan komt dit in Brabant wellicht nog goed. Ik dank u voor uw antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het sluikstorten van asbest – 2574 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, begin juni werd door de plaatselijke veldwachter een sluikstort van asbest gemeld op het domein van Heihuyzen in Oostmalle. Het plaatselijke asbestverwerkingsbedrijf 4Best meldde op zijn beurt de stortplaats aan de overheid en die heeft via een spoedprocedure toestemming gegeven om alles te saneren.

Het ging om 500 kilogram hechtgebonden asbesthoudend afval.

Het is pas als de golfplaat breekt, dat er vezelvrijgave kan plaatsvinden. Omdat het hier om gebroken golfplaten ging die in een beek lagen, heeft het asbestverwerkingsbedrijf vrijwillig haar verantwoordelijkheid genomen en is erger voorkomen, wat op zich al een pluim verdient.

Door de coronacrisis mag asbestafval voorlopig niet worden afgegeven in containerparken, omdat de FFP2- en FFP3-mondmaskers die de parkwachters hiervoor nodig hebben, voorbehouden worden voor de zorgsector, wat we allemaal begrijpen. 4Best gaf een stijgende vraag van particulieren en ook steeds meer oproepen over asbestsluikstorten aan.

Minister, is het probleem van extra asbestsluikstorten iets dat we Vlaanderenbreed tegenkomen? Is er al een zicht op wanneer asbesthoudend afval opnieuw naar het recyclagepark kan? Is er zicht op de hoeveelheid FFP2- en FFP3-mondmaskers die daarvoor nodig zijn, en het moment waarop ze ook weer beschikbaar kunnen worden gesteld voor onder andere de parkwachters? Vaak is het voor mensen niet duidelijk wat wel of niet kan. Plant u communicatie die perspectief schept naar de mensen, zodat ze plannen kunnen maken?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: De rondvraag vanuit de Openbare Vlaamse Afvalstoffen-maatschappij (OVAM) en vanuit Interafval-VVSG onder afvalintercommunales en lokale besturen laat alleszins geen wijdverspreid fenomeen van asbestsluikstorten zien. We hebben ons geïnformeerd. Volgens mijn informatie is er momenteel geen significante toename van asbestsluikstorten waar te nemen ten aanzien van andere jaren. Ten tijde van de coronamaatregelen was een asbestsluikstort mogelijk wel meer zichtbaar aangezien er meer nabijwonende burgers langs eventuele sluikstorten wandelden. Bovendien is het voorjaar een typische periode voor kluswerken, wat zich in andere jaren ook vertaalt in de occasionele sluikstorten van bouwpuin dat al dan niet asbest bevat.

Momenteel zijn de gesprekken met de betrokken koepels en actoren volop lopende om toe te werken naar een heropstart van de inzameling van asbestcement op recyclageparken. Naast het probleem van bevoorrading van de juiste mondmaskers op de parken zelf, is er ook een probleem ten aanzien van de burger. Burgers die zelf asbestcementen materiaal ontmantelen, moeten daarbij een FFP3-mondmasker dragen. Via een federaal ministerieel besluit is de gebruikelijke verkoop van deze mondmaskers aan particulieren als coronamaatregel verboden tot 23 juni 2020 zodat de maskers maximaal verstrekt zouden kunnen worden aan de zorgsector. Dit verkoopverbod zou verlengd kunnen worden, wat vanuit afvalperspectief niet wenselijk is. Dit kaarten we dan ook aan via de OVAM.

Momenteel is de bevoorrading van FFP3-maskers ernstig verstoord waardoor er schaarste heerst op de markt. Ik kan dan wel mijn verantwoordelijkheid nemen om een heropstart van asbestinzameling op recyclageparken mogelijk te maken en ik zou dat heel graag willen doen, maar ik vind het ook belangrijk voor onze burgers en onze parkwachters dat ze onder veilige omstandigheden kunnen werken. We kunnen in geen geval riskeren dat mensen thuis zonder de correcte bescherming werken beginnen uitvoeren waarbij asbest verwijderd wordt en ze zo gezondheidsrisico's lopen. Wij wachten even af wat het federale niveau zal doen met dat verbod.

Zodra we de nodige garanties hebben rond oplossingen voor het bevoorradingsprobleem, zowel op de parken als voor de burger die thuis aan de slag gaat, zal ik hierover de nodige stappen ondernemen wat betreft communicatie.

Ik hoop dit zo snel mogelijk te kunnen doen. In die zin zal ik tijdig de omzendbrief aanpassen, waarbij we het mogelijk maken voor de intercommunales en de gemeenten om op hun recyclageparken asbest opnieuw te aanvaarden als ze in de nodige beschermingsmaterialen kunnen voorzien. Ik wil ook nog meegeven dat private asbestinzamelaars en -verwijderaars nog steeds actief zijn. Bij dringende gevallen kunnen burgers nog steeds een private ophaler inschakelen.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, ik dank u voor de antwoorden. Het is al heel erg goed dat er geen toename blijkt te zijn van asbestsluikstorten. Ik hoop dat die burgerzin aangehouden blijft.

De vraag over de maskers had als doel – zoals u begreep – om zeker in bescherming te kunnen voorzien, zowel voor de parkwachters als voor de mensen thuis. De ene gezondheidscrisis moet niet verruild worden voor de andere. Het is belangrijk om daar aandachtig voor te zijn. Hopelijk zijn de bevoorradingsproblemen van de maskers snel weggewerkt zodat het federale niveau de verkoop ervan niet langer verbiedt. Ik ben ook heel erg blij om te horen dat u er nu al aandacht voor hebt om de communicatie tijdig te starten zodra het weer allemaal mogelijk is. Dat is belangrijk voor zowel de lokale besturen als de verwerkingsinstanties als de mensen zelf.

Ik kreeg deze ochtend toevallig een antwoord op een schriftelijke vraag. Daarin staat: "De OVAM bereidt in het licht van al het voorgaande momenteel al het nodige voor om op korte termijn de inzameling van asbestcement terug mogelijk te kunnen maken en dit in samenwerking met VVSG-Interafval". Dat is een ongelooflijk goede zaak. Het is opnieuw duidelijk hoe er in de lockdownperiode met de voorbereiding en communicatie sterk werk is verricht. Hopelijk kunnen we, als het weer veilig is, weer opstarten om de asbestverwerking op tempo te trekken.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is goed dat er geen toename is, maar een afname van het sluikstorten zou veel beter zijn. Dit terzijde.

Ik krijg af en toe berichten van mensen die ergens asbest hebben vastgesteld of een bouwgrond hebben gekocht waar asbest op ligt en me vragen wat ze moeten doen. Ik kan ze dan wel voorthelpen door ze door te verwijzen, maar blijkbaar hebben mensen toch veel vragen over waar ze terecht kunnen als ze met zoiets worden geconfronteerd. Ik vraag u om niet alleen perspectief te geven aan mensen die zelf asbestwerken thuis willen doen, maar ook aan mensen die burgerzin aan de dag leggen en dergelijke zaken willen melden, bijvoorbeeld als ze ergens een stort zien of als ze vaststellen dat er ergens asbest ligt waar dat niet mag. Kunt u een flowchart of communicatie op poten zetten om mensen duidelijk te maken waar ze met hun vragen terecht kunnen? Dat is momenteel echt niet duidelijk.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Mijnheer Danen, ik begrijp dat en ik denk inderdaad dat we zoveel mogelijk burgerzin moeten stimuleren. Ik zal bekijken of we dat niet wat meer open kunnen trekken of het laagdrempeliger kunnen houden waar mensen naartoe kunnen om dit te melden, zonder dat ze te veel omwegen moeten maken. Het gaat inderdaad over onze volksgezondheid. Ik zal dit bekijken, maar het is een goede suggestie.

Ik wil de asbestinzameling echt heropstarten. Helemaal aan het begin van de crisis hebben wij de maskers die we hadden, afgegeven, omdat ik vond dat we dat moesten doen. Het was toen echt een kritiek moment.

Ik hoop wel dat het verbod dat normaal tot 23 juni loopt – ik weet niet welke richting men federaal uit wil gaan – niet wordt verlengd, want dan wordt het problematisch. We zouden ergens moeten kunnen gaan aankopen. Zoals ik al heb gezegd, is die boodschap via de OVAM doorgegeven aan de nodige instanties met de melding dat we echt wel nood hebben aan die bescherming zowel voor burgers als voor parkwachters. Ik vind het heel belangrijk dat het in veilige omstandigheden moet kunnen. Als dat niet kan, dan kunnen we niet laten heropstarten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.